

TAUTINĖS SAJUNGOS 25-ASIS SEIMAS

(Trumpas pranešimas)

Lapkričio 6-7 dienomis St. Petersburg, FL įvyko Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos jubiliejinis – 25-asis seimas, skirtas jos veiklos 50-mečiui. Į "Dolphin Beach Resort" viešbučio salę susirinko gražus būrys ALTS narių, tarp kurių matėme ir šios sąjungos veteranus, visomis jėgomis prisidėjusius prie tautiškumo išsaugojimo bei puoselėjimo.

Seimą trumpu, bet įsimintinu įžanginiu žodžiu pradėjo ALTS pirmininkas Petras Buchas. Seimo dalyvių ir jų svečius pasveikino Lietuvių Tautininkų sąjungos pirmininkas, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto programų koordinatorius Dr. Alvydas Baležentis ir Amerikos lietuvių organizacijų atstovai. Kalbėjo Šaulių sąjungos išeivijoje vadas M. Abarius, korporacijos "Neo-Lithuania" atstovas V. Mažeika, JAV LB Floridos apygardos vardu – A. Karnius. Didžiulį pluoštą 25-ajam seimui atsiųstų sveikinimų išvardijo ALTS vicepirmininkas Stasys Briedis. Dalis šių sveikinimų sutilpo

šventiniame leidinyje. Jame matome lietuvių išeivijos vysk. Pauliaus A. Baltakio, vysk. Hanso Dumpio, ambasadoriaus Aniceto Simučio, LR Garbės konsulo Vaclovo Kleizos, LR Generalinio konsulo Čikagoje Giedriaus Apuoko, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko Dr. Jono Račkausko, Pasaulio Lietuvių centro tarybos pirmininko Rimanto Griškelio ir kitų sveikinimus. Puikiai parengto leidinio viršelį puošia dail. V. Vijeikio piešinys. Iškilmingo posėdžio dalyviai išklausė labai išsamią inž. Eugenijaus Bartkaus paskaitą "Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 50-metis."

Pirmininkauti pirmajam darbo posėdžiui pakviestas vienas iš žymiausių ALTS veteranų inž. Jonas Jurkūnas. Jam talkininkavo Vytautas Abraitis ir ALTS Bostono

skyriaus pirmininkas Romas Veitas. Išklausė Dr. A. Baležentio paskaitą "Lietuvių tautininkų sąjungos atskirimo kelias".

Po pertraukos sekė ataskaitiniai ALTS pirmininko Petro Bucho, izdininko Oskaro Kremerio, kontrolės komisijos ir garbės teismo atstovų pranešimai. Vyko diskusijos dėl pranešimuose paminėtų klausimų. Pasibaigus posėdžiui, Lietuvių klube įvyko iškilmingas banketas, kuriame gausiai dalyvavo ir St. Petersburg'e bei jo apylinkėse gyvenantys lietuviai.

Antrąją seimo dieną išklausė pranešimus apie ALTS skyrių veiklą. Apie tautininkų darbus per ataskaitinį laikotarpį papasakojo Matilda Marcinkienė, Rūta Sakienė, Romas Veitas, Mykolas Abarius, Algirdas Matulionis ir Juozas Šulaitis.

Aptarti "Dirvos" savaitraščio ir "Naujosios vilties" žurnalo leidybos reikalai. Seimo dalyviai vieningai priėmė Nutarimų komisijos parengtas ir diskusijos dalyvių papildytas rezoliucijas. 25-asis ALTS Seimas pareiškė padėką "Dirvos" ir "Naujosios vilties" redaktoriams bei leidėjams.

Platesnį ALTS 25-ojo seimo aprašymą rasite sekančiuose "Dirvos" numeriuose. O dabar skaitytojams norime pranešti, kad sąjungos pirmininku vienbalsiai išrinktas Petras Buchas. Jo pasiūlymu į ALTS valdybą išrinkti: Stasys Briedis, Oskaras Kremeris, Eugenijus Bartkus ir Vanda Mažeikienė. Seimas padėkojo buvusiai ilgametei valdybos sekretorei, dr. Laimai Šimulienai.

Į ALTS garbės teisimą išrinkti: T. Blinstrubas, A. Budreckis ir A. Mažeika.

Kontrolės komisijos nariais tapo M. Marcinkienė, L. Šimulienė ir G. Biskis. Seimas taip pat išrinko ALTS tarybą, susidedančią iš 15 narių. Ypatinga padėka pareikšta sąjungos St. Petersburg skyriui ir jo pirmininkui Juozui Šulaičiui už tikrai puikų, pavyzdinę jubiliejinio seimo organizavimą.

Kaip jau įprasta, pasibaigus ALTS seimui, įvyko Lietuvių Tautinio kultūros fondo suvažiavimas. LTKF pirmininku vėl išrinktas Stasys Briedis. Perrinkti 9 fondo direktoriai. Nutarta padidinti direktorių tarybos narių skaičių iki 12-kos. Tarybai suteikta teisė kooptuoti į ją naujus narius.

"Vilties" draugijos suvažiavimas išklausė valdybos pirmininko A. Matulionio ir "Dirvos" redaktoriaus ataskaitas bei dalyvių pasisakymus. Į "Vilties" valdybą išrinkti: A. Matulionis, dr. V. Stankus ir V. Klimienė. Valdybai nurodyta kooptuoti į ją du naujus narius.

Jonas Jasaitis

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATEITIS

(spausdinama sutrumpintai)

Lietuvių bendruomenė Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kitur (įskaitant ir jos organizacinį laikotarpį) gyvuoja jau per 50 metų. Kaip ir kiekviena ilgametė organizacija, ji negali išvengti kaitos ciklą. Kaip augimo, brendimo ir nykimo procesai būdingi gyviems organizmams, taip jie pasireiškia ir organizacijų bei sąjungų veikloje. Bet organizacijos gali atsinaujinti ir tęsti savo veiklą toliau, jeigu jų vadovai ir nariai laiku suvokia, kuriame egzistencijos cikle jie yra ir jei jie pajunta, kokių permainų reikia. Lietuvių bendruomenė dabar yra tokioje būklėje, kai permainos – nebeišvengiamos. Priežasčių yra įvairių, bet norėčiau trumpai sustoti prie dviejų, kurios, mano supratimu, labiausiai sąlygoja kritinę būtinybę atsinaujinti LB struktūrą.

Viena – tai išeivijos kartų pasikeitimas ir kintantys naujų kartų interesai. Šias kartas neišvengiamai vis labiau veikia gyvenamojo krašto kultūra ir išsiliejimas į jo visuomenę. Kita – tai Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Abu šie veiksniai išryškino, kad LB struktūra, kuri buvo reikšminga prieš 20 ar 30 metų, yra kritiškai nebe-

tinkama šiandien. Gresia pavojus, kad ji po truputį sunyks. Nebent jos vadovai ir nariai, supratę laiko reikavimus, bus pasiryžę LB atsinaujinti taip, kad ji atitiktų naujųjų kartų poreikius.

Jau pati konferencijos tema rodo šias problemas:

1. Apylinkėms mažėjant, ar nereikėtų jų kurti regioniniu pagrindu?
2. Kas turėtų būti tarybos narių?
3. Kuriais reikalais turėtų rūpintis taryba, apygardos, apylinkės?

Bendruomenės būklę šiandien tiesiogiai sąlygoja keletos veiksnių. Viena, kad iš tikrųjų ji nėra viena organizacija. Iš tikrųjų, yra lietuvių bendruomenės. Daugelis narių jaučiasi labai atitolę nuo Krašto valdybos vadovų, jau nė nekalbant apie vadovus Pasaulio Lietuvių bendruomenės, kuri, kaip visi žino, yra visiškai kita organizacija, kaip ir lietuvių bendruomenės kituose kraštuose.

Koordinacija ir piramidinė disciplina anksčiau nebuvo esminės LB veiklos sąlygos. Mes visi instinktyviai žinojome, kokių tikslų siekia kiekvienas skyrius, apygarda, krašto valdyba, nes tas tikslas plačiai ir pakankamai aiškiai

Algis Rukšėnas

buvo išreiškiamas šūkiu: "Laisvę Lietuvai!" Tai buvo daroma tiesiogiai (per institucijas ir įtakingus asmenis) bei netiesiogiai, išlaikant lietuvių kalbą, remiant liuanistines šeštadienines mokyklas ir kita, kad visa tai ateityje būtų perkelta ten, kur rusifikacija graso jas sunaikinti. Nesvarbu, kiek sėkmingos buvo šios pastangos, bet tai buvo lyg klėjai, kurie jungė lietuvių bendruomenę visuose laisvo-

jo pasaulio kampuose ir rodė jos veiklos kryptį. Todėl nesvarbu, kuriame krašte lietuvis gyveno, buvo aktyvus Bendruomenės narys, ar ne – programa visiems buvo aiški: "Laisvę Lietuvai". Kas ir kaip tas programas sudarydavo, būdavo antraeilis dalykas. Nežiūrint kokia forma ar programa susirinkdavome į būrį, visi žinojome tokio renginio tikslą: išlaikyti lietuvių išeivijoje ir skelbti pasauliui, kad Lietuva turi būti laisva. Bet kokią atskiros lietuvių veiksmą, iškelusį viešumon mūsų bylą

ir laimėjusį stambią laikraščio antraštę, kad ir gudria išdaiga gavusį Lietuvos "prezidentu" Justo Paleckio parašą po peticija "Laisvę Lietuvai", daugelis laikė mūsų programos dalimi. Jei lietuvių laiškas buvo išspausdintas dienraščio laiškų skyriuje, taip pat priskyrėme prie mūsų programos. Jeigu grupė lietuvių viename mieste surengė protesto demonstracijas, mes visi laikėme tai mūsų bendros programos dalimi, nors patys

(Pabaiga – kitame numeryje)

Iškilmingose Mišiose spalio 18 d. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, dalyvaujant Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui, Mišių auką neša A. Razmienė ir L. Regis.

J. Jasaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **EUROPOS SAJUNGOJE.** Europos Komisija lapkričio 4 d. nepasitūlė įtraukti Lietuvos į šalių, kurios derasi su Europos Sąjunga (ES) dėl narystės, grupę, nors ir pripažino, kad ji pasiekė "žymios pažangos". Po tokio Lietuvai palankaus, tačiau greitų derybų nežadančio įvertinimo vieni politikai ragino nedramatizuoti susidariusios padėties, kiti - pliekė valdančiąją partiją, Vyriausybę ir net Prezidentą.

• **SUKAKTIS.** Lapkričio 3 d. Vilniaus universiteto Teatro salėje prasidėjo konferencija "Lietuvos diplomacija XX amžiuje". Ji skirta lapkričio 7-ąją minimam Lietuvos diplomatinės 80-mečiui ir buvusio užsienio reikalų ministro bei diplomatinės vadovo Stasio Lozoraičio 100-osioms gimimo metinėms. Konferencijoje kalbama apie Lietuvos diplomatinę bei užsienio politiką, organizacijų ir žymių diplomatų veiklą.

• **APŠILANKYMAS UKRAINOJE.** Lapkričio 5 d. į Kijevą su valstybiniu dviejų dienų vizitu atvyko Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus su žmona. Jų sutikimo ceremonija buvo surengta Marijos rūmuose. Lietuvos ir Ukrainos Prezidentai sutarė įpareigoti savo šalių delegacijas, kad jos artimiausiu metu pratęstų konsultacijas dėl 1995 metais įsigaliojusios laisvos prekybos sutarties peržiūrėjimo. Abu Prezidentai sutarė artimiausiu metu įsteigti Lietuvos ir Ukrainos Prezidentų glubojamą Taraso Ševčenkos fondą, kuris rūpintųsi dvišaliais santykiais kultūros, mokslo ir jaunimo mainų srityse. V. Adamkus priėmė L. Kučmos kvietimą kitąmet dalyvauti Kryme rengiamame Baltijos ir Juodosios jūrų valstybių vadovų aukščiausiojo lygio susitikime. Pietų su Ministru Pirmininku Valerijumi Pustovoitenka metu pripažinta, kad krizė Rusijoje skatina plėsti dvišalius ekonominius santykius.

• **PREZIDENTO GIMTADIENIS.** Lapkričio 3 d. Prezidentas Valdas Adamkus paminėjo savo 72-ąjį gimtadienį. Jokios specialios ceremonijos nebuvo numatytos. Pirmieji valstybės vadovą pasveikino Užsienio reikalų ministerijos pareigūnai. "Labai džiaugiamės, turėdami tokį kapitoną mūsų valstybės laive", - sakė užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Vėliau valstybės vadovą Prezidentūroje pasveikino aukšti jos pareigūnai. Sveikintojams V. Adamkus prisipažino švenčias dar ir savo krikšto vardadienį. Jis papasakojo, kaip per vieną iš savo gimtadienių tapo Lietuvos Ministro Pirmininko Augustino Voldemaro krikštasiūniu. Jam buvo duotas tą dieną kalendoriuje rastas Huberto krikšto vardas. Lankydamasis Alytuje, Prezidentas dovanų gavo iš šio miesto mero Dobilo Kurtinaičio, kuris įteikė valstybės vadovui gėlių puokštę ir kalvio nukaltą baltą rožę - Alytaus simbolį. Antradienį vakare, grįžęs iš Alytaus, Prezidentas su žmona Alma ir keliais artimiausiais draugais sukaktį kukliai šventė namuose.

• **AUKŠTASIS MOKSLAS.** Lapkričio 3 d. iškilmingai atidarytas Kauno technologijos universiteto Panevėžio filialas. Penktajame pagal dydį Lietuvos mieste veiks du fakultetai - Technologijos ir Vadybos bei administravimo. Filialui priklausys biblioteka, skaiciavimo ir moksleivių kūrybos centrai.

• **LIETUVIŲ GRĮŽIMO CENTRE.** JAV lietuvių bendruomenės pirmininkė Regina Narušienė, Liuda Rugienienė ir kiti JAV LB atstovai susipažino su Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centro darbu. Centras buvo atidarytas šiemet, liepos 10 d. Vilniuje Gedimino pr. 24.

• **A. LILEIKIO TEISME.** Invalido vežimėlyje sėdintis Aleksandras Lileikis atvyko į Vilniaus apygardos teismą. Silpnu balsu, bet ramiai ir aiškiai jis kreipėsi į teismą, sakydamas, jog visas savo dvasines ir fizines jėgas yra atidavęs Lietuvos valstybei ir tautai. Jis pakartojo, jog yra visiškai nekalbas. Po 15 min. trukusio posėdžio lapkričio 5 d. rytą teko skelbti pertrauką, nes sunkiai sergantis 91 metų teisiamašis pasijuto blogai. 9.50 val. salėje budėję greitosios pagalbos medikai išgabeno A. Lileikį į Vilniaus universiteto Santariškių ligoninę. Kaip paaikškino gydytojas H. Ulevičius, A. Lileikiui prasidėjo stenokardijos priepuolis.

• **KAĮ SUNKU PRAGYVENTI.** Apie 7,8 proc., arba 121 tūkstantis visų dirbančiųjų Lietuvos gyventojų šalia pagrindinio turi papildomą darbą. Statistikos departamento duomenimis, apie 85 proc. papildomai dirbančių žmonių tvirtina, kad jiems trūksta lėšų pragyvenimui, 5,7 proc. tikisi susitaupti pinigų būstui, 5,3 proc. taupo automobiliui ir kt., 1,5 proc. papildomai dirba todėl, kad pagrindinėje darbovietėje nelauki išmokami atlyginimai.

• **ANTRAEILININKAI.** "Devyni viceministrai ir du Prezidentūros pareigūnai dirba neteisėtai", - skelbia "Respublika" pirmajame puslapyje. Įstatymas draudžia valdininkams dirbti kitose įstaigose bei būti jų valdymo organų nariais. Šio draudimo nepaiso mažiausiai 11 aukštų šalies valdininkų, tarp jų ir Prezidentūros sekretorius Vidmantas Stanulis bei prezidento patarėjas Darius Kuolys. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Derybose dėl taikos Vinduriniuose Rytuose, vykusiose Amerikoje, Maryland valstijoje, stipriai spaudžiant JAV vyriausybei, pasiekta šokių tokių laimėjimų. Tačiau abiejų pusių vadovai – B. Netanjahu ir J. Arafatas pateko į savo rėmėjų nemalonę. Izraelyje premjeras, nors ir palai komas savosios "Likud" partijos, buvo apšauktas išdaviku, pardavusiu arabams žydų interesus ir "didžiojo Izraelio" ateitį. Ypač premjerą puola Izraelio naujakuriai. Kai kur jie sustabdė eismą, protestuodami susėdę ar sugulę gatvių ir viešelių viduryje.

Pasaulio spauda stebisi Amerikos vyriausybės naudojamu būdu: sukviesti priešininkus į vieną vietovę, uždaryti juos lyg kalėjime, kuriam netrūsta nei saugumo, nei prabangos, ir laikyti juos ten, kol susitars. Taip buvo 1978

metais, kai JAV prezidentas Jimmy Carter laikė JAV prezidentų vasarvietėje Camp David uždarytus Egipto prezidentą Anvarą Sadatą ir Izraelio premjerą Menacheną Beginą. Buvęs Egipto delegacijos narys, vėliau tapęs Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi, Boutros Boutros-Ghali vėliau apie šias derybas rašė, kad per dvi savaites padėtis darėsi vis panašesnė į patogų kalėjimą. Egipto prezidentas keliskart buvo pasirengęs grįžti namo, deryboms nepasibaigus, tačiau jį vis prikalbėdavo dar pasilikti. Pagaliau abi pusės derybas užbaigė su nedidelėmis nuolaidomis ir menkais, tačiau taiką žadančiais susitarimais. Panašiai 1995 metais buvo uždaryti derybininkai, suvažiuavę iš Serbijos, Kroatijos ir Bosnijos į Dayton, Ohio valstijoje. Jie taip pat, pabuvę kartu vienoje vietoje, amerikiečiams tarpininkaujant, susitarė dėl buvusios Jugoslavijos žemių pasiskirstymo.

Dešinieji izraeliečiai puola premjerą B. Netanjahu, kad tas, žadėjęs neatiduoti palestiniečiams "nė centimetro Iz-

raelio žemės", o dabar, Amerikai spaudžiant, perleis arabams dar 13% teritorijos. Visa palestiniečiams skirta žemė sudarys 40% Vakarų kranto. Už tą žemę palestiniečių vadovas J. Arafatas pažadėjo garantuoti Izraelio gyventojų saugumą.

Vos tik spėjus grįžti į namus, J. Arafatui teko parodyti praktinę savo garantijų naudą. Palestiniečiai tikėjosi, kad J. Arafatas parsiveš iš Amerikos nepriklausomos Palestinos valstybės planus, bet jų dar nėra. Palestinos Hamas kovotojų grupės narys Gazos pakraščio vieškelyje trenkė savo sprogmenų pilną automobilį į Izraelio mokyklų autobusą. Jis mirė savižudžio mirtimi. Žuvo vienas Izraelio karys, lydėjęs vaikų pilną autobusą, o dar aštuoni žmonės buvo sužeisti. Palestinos valdžios policija tuoj suėmė daugiau kaip šimtą Hamas grupės narių ir paskyrė tos organizacijos dvasiniam vadui šeichui Ahmedui Jassinui namų areštą. Arabų komentatoriai kalba, kad tai buvęs labai pavojingas J. Arafato žingsnis, nes tas šeichas yra itin įtakingas arabų pasaulyje.

BEVEIK AMNESTIJA

Pietų Afrikoje baigė darbą Tiesos ir susitaikymo komisija. Jos pirmininkas – arkivyskupas Desmond Tutu perdavė prezidentui Nelsonui Mandelai 2,700 lapų pranešimą su komisijos išvadomis. Komisija nustatė, kad baltųjų vyriausybė, net prezidentas ir ministrai apatėdo laikotarpiu ne tik skriausdavo juoduosius gyventojus, bet juos persekiavo, įkalindavo ir žudydavo.

Netikėtai šios komisijos išvados supykė pagrindinę juodųjų organizaciją – Afrikos Tautinį kongresą, kurio

veikėjai irgi nevengdavo pažeidinėti žmogaus teises, kankinti ir net žudyti žmones. Tai vyko tiek tais laikais, kai ši masinė juodųjų organizacija buvo uždrausta ir veikė po grindyje, tiek ir po to, kai jai buvo leista veikti viešai – nuo 1990 metų. Šios organizacijos vadovybė bandė sustrukdyti komisijai įteikti pranešimą, reikalavo, kad teismas jį pakeistų arba ištaisyty. Tačiau teisėjas atsisakė tai padaryti ir komisija darbą baigė.

Arkivyskupo įteiktame pranešime sakoma, kad praei-

tį reikėtų užmiršti. Būtina daugiau valstybės lėšų skirti švietimui, statyboms, kad šalis pasiektų naujų laimėjimų. Siūloma neskirstyti lėšų praeities skriaudoms atlyginti ir bausmių – prasižengusiems pareigūnams. Pabrėžiama ekonominės lygybės svarba, sąlygų verslui sukūrimas, nes tik verslas ir ūkinė galia palaikė net nepripažintą apatėdo valstybę. Tie asmenys, kurie praeityje yra prasižengę ir nuskriaudę kitus Pietų Afrikos gyventojus, turėtų jų atsiprašyti. Tuo būtų užbaigti visi praeities tyrinėjimai.

Keliais sakiniiais

• Astronautas John Glen ir kitų šešių jo komandos narių skrydis, prasidėjęs spalio 29 d., sukėlė didžiulį susidomėjimą. Kelionė erdvėje truks devynias dienas. Senatorius John Glenn yra tapęs pirmuoju Amerikos astronautu. Įdomu, kad iš visų Amerikos astronautų net 27 yra kilę iš Ohio valstijos. John Glenn, vėliau tapęs JAV Senato nariu, atstovaujančiu Ohio rinkėjams, jau yra 77 metų amžiaus.

• Negaluojuantis Rusijos

prezidentas Borisas Jelcinas atvyko sustiprinti sveikatos į Juodosios jūros kurortą – Sočį. Kremliaus pareigūnai skelbia, kad B. Jelcinas yra pervargęs. Policija neįleido reporterių į Sočio oro uostą.

• Švedijos Goteborgo mieste, užsieniečių jaunimo šokių salėje kilo gaisras. Žuvo 60 jaunuolių, atvykusių iš Bosnijos, Eritrėjos, Somalio. Daug žuvo, šokdami per langus, kitus sutrypė bėgantys iš salės. 173 – sunkiai sužeisti.

• Kanados Kvebeko pro-

vincijos vyriausybė paskelbė, kad lapkričio 30 d. įvyks rinkimai. Dabartinis premjeras Lucien Bouchard pabrėžė, kad jei jo vadovaujama, nepriklausomybės siekianti partija laimės rinkimus, bus skelbiama naujas referendumas, kuriame provincija pasakys už išstojimą iš Kanados federacijos.

• Britanijoje apsilankė Argentinos prezidentas Carlos Menem. Jis svečiavosi ten

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

"Dirva" pradėjo 84-uosius

Spalio 12 d. Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmininkas inž. Vytautas Kamanas apsilankė "Dirvos" redakcijoje. Jis čia užsuko, grįždamas iš JAV Lietuvių bendruomenės surengtos konferencijos ir XV tarybos sesijos, spalio 8-11 dienomis įvykusios netoli nuo Klyvlendo. Daugiau kaip porą valandų trukusio pokalbio metu PLB pirmininkas domėjosi besikeičiančiu savaitraščio turiniu, atsinaujinusių autorių ratu, redakcijos darbo sąlygomis. Buvo išsamiai aptarti užsienio lietuvių visuomeninių organizacijų ryšiai su spauda, galimybės visapusiškai atspindėti jų veiklą ir ją skatinti. Palietėme ir vieną iš skaudžiausių bei sudėtingiausių klausimų: užsienio lietuvių spaudos platinimą Lietuvoje. Juk ir devintaisiais savarankiškos valstybės gyvavimo metais net Lietuvos inteligentija, mokytojai ir besimokantis jaunimas labai mažai nežino apie užsienyje gyvenančius lietuvius, jų sukurtus mokslo ir meno lobius, jų kovą už Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. Iki šiol nežinomi daugelio žymių politinių pabėgėlių likimai, jų įnašas į tautos kultūrą, tiek dirbant dar laisvoje Lietuvoje, tiek vėliau - gyvenant užsienyje. Tikrai nebegalima tokio tarpusavio nesusižinojimo pateisinti šiandien, kai šiuolaikinės ryšių priemonės išvaduoja nuo laikraščių siuntimo maišuose laivais arba lėktuvais. Trūksta tik vieno - suvokimo, kad tai būtina padaryti kuo skubiau.

"Dirvos" redakcija jau aštuoneta metų leidžiama nuomojamose, tokiam darbui visai netinkančiose patalpose. Redakatoriaus darbo kambarys yra belangė patalpa, kurioje tenka pastoviai dirbuotis prie dirbtinės šviesos. Protarpiais į redakcijos kambarėlius iš už sienos esančių staliaus dirbtuvių skverbiasi lako ir kitų apdailos medžiagų kvapai. Visai nėra vietos spausdinių, rankraščių ir nuotraukų ar

chyvui, nėra kur kaupti knygų. Mūsų organizacijų ir fondų pareiga pasirūpinti, kad spaudos darbo sąlygos būtų bent patenkinamos.

Pasaulio lietuvių bendruomenės vadovas papasakojo apie PLB ryšius su spauda ir galimybėmis juos sustiprinti. Malonu pažymėti, kad tai pirmas tokio aukšto svečio apsilankymas vieno iš seniausių užsienio lietuvių laikraščio redakcijoje. Vytauto Kamanto, beje, buvusio klyvlendiečio, viešnagė galėtų tapti puikiu pavyzdžiu ir kitiems mūsų įvairių organizacijų vadovams. Gal būt LB konferencija, į kurią šį kartą buvo pakviestas būrelis mūsų leidinių redaktorių ir radijo laidų vedėjų, paskatins užmegzti glaudesnius tarpusavio ryšius ir pasitarnaus tiek leidinių kokybei, tiek pačių organizacijų veiklai.

Lietuviškiems spaudos leidiniams, o ypač tokiems, kurie nėra susiję su tarptautinėmis (konfesišinėmis ir kt.) organizacijomis, kurių veikla priklauso tik nuo tautinių telkinių aukų, tenka itin rimtai susirūpinti savo ateitimi. Šiuo metu vėl pergyvename didelių permainų laikotarpį, kai keičiasi skaitytojų karta, kai į jų gretas ateina žmonės su skirtinga patirtimi, augę ir brendę ne išeivijoje arba didžiąją gyvenimo dalį praleidę nelietuviškoje aplinkoje.

Saugau politinių pabėgėlių kartos pirmojo redaktoriaus Vinco Rastenio, 1948 m. perėmusio "Dirvą", laišką. Daugelį teiginių apie prieštaringus ir labai nelengvus permainų metus, galėčiau pritaikyti šiandien. Šiame laiške atsiskleidžia ir seniau čia gyvenusių lietuvių požiūris į ką tik atvykusius. Jis, deja, labai mažai kuo skiriasi nuo to, kuriuo sutinkama naujausia atvykusių banga. Pasitaiko ir taip, kad pateikti vertinimai lyg ir teisingi, bet pasakyti tokį tonu, kad tolesniam pokalbiui nebeskatina. Išmokiame vieni kitus suprasti ir susikalbėti, jei norime išlikti.

Juozas Žygas

Jau keletą metų kalbama, kad norint tarpusavio santaiką įgyvendinti, pirmiausia turi būti sudarytas tautai nusikaltusių sąrašas. Didieji nusikaltėliai turi būti nubausti, o tik šiaip prisiplakusiems atimta teisė 5-riems metams būti išrinktiems į Seimą, dirbti karinėje vadovybėje, tarnauti policijoje ar užimti sprendžiamos reikšmės administracinius postus. Žodžiu, turi būti taip, kad jie negalėtų ir toliau turėti įtakos valstybinuose sluoksniuose. Tačiau visi šie pasiūlymai pasibaigia su "bet":

"bet neturime įrodymų";

"bet tai jau pavėluota";

"bet jau reikėtų viską užmiršti ir ranką paduoti..."

BET tai tik kitiems taikoma! Tas, kuris partijos vardu lietuvių tautos neatsiprašė, išvykęs kitur, šios tautos vardu už ją griebėsi kitų atsiprašinėti. Tuo jis visą lietuvių tautą apkaltino! Tuo tarpu lietuvių tautai nusikaltę gali ramiausiai gyventi, kadangi jų globėjų įstatymai draudžia savus piliečius išduoti. Užtat jie gali reikalauti ir reikalauja, kad lietuviai būtų teisiami. O lietuvių jokie įstatymai nesaugo!

LOKYS IR VILKAS - Į ĖRIUKO TEISMĄ

Neseniai labai nustebau perskaitęs, kad patyliukais, be didelės reklamos buvo sudaryta prezidentinė komisija. Ir dar daugiau nustebau pamatęs, kaip ji atrodo: "Prezidentas V. Adamkus sudarė tarptautinę komisiją nacių ir sovietinių okupacijų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti." Komisijoje yra 15 narių (istorikų, žmogaus teisių specialistų, tarptautinių žydų organizacijų atstovų ir teisininkų iš Lietuvos, Rusijos, JAV ir Vokietijos. Vykdomuoju pirmininku paskirtas VDU profesorius istorikas Liudas Truska, o pirmininku - Emanuelis Zingeris. Ar ne jis ne taip seniai siūlė net 1941 metų sukilimo neminėti? Istorikas L. Truska "Lietuvos aide" rašė: "Mano broliai lietuviai buvo žydšaudžiai". Ką šitokia prezidentinė komisija nutars, jau galima iš anksto žinoti. Dėl jos sudarymo būdo protestavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga ("Tėviškės žiburiai" 1998. X. 20). Jeigu net Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga joje nereikalinga, tai yla iš maišo jau išlindo. Jau aišku, ko tokios komisijos darbas bus vertas.

Kuomet rašoma apie Prezidentą V. Adamkų, tai vis minima jo vakarietiška patirtis. Tačiau žvelgiant iš šalies į šios komisijos sudarymą, nieko vakarietiško įžvelgti

negalima. Tai greičiau primintų sovietinių laikų "teismus", kai buvo teisiama, net apkaltintajam nedalyvaujant. Nejaugi jau spėta užmiršti, kad ir kaltinamoji pusė turi būti atstovaujama?

Neseniai teko matyti Amerikoje pagamintą vaizdajuostę "Kowno gheto". Ji sudaryta iš originaliųjų fotografijų ir tų vaizdų paneigti negalima. Bet koks turinys! Nors pradžioje kalbama apie Kaune buvusias įvairias žydų institucijas, bet toliau matome gryną antilietuvišką propagandą. Vokiečių naciai tik retkarčiais paminimi.

Minėti istorikai ir teisininkai bendro vaizdo visai nepagerina. "Lietuvos kovų ir kančių istorija" irgi buvo vadinamą istorikų rengta. O kas iš to išėjo? Gera žinoma, kad istorikai ir žurnalistai buvo daugiausiai paveikti ir prižiūrėti, kad nuo "pagrindinės linijos" nenukryptų. Anais laikais užtekavo A. Šapokos istoriją namuose atrasti ir nemokamas bilietas į Sibirą būdavo beveik garantuotas. Tad iš kur galėjo atsirasti kokie istorikai? Apie desovietizaciją iki šiol tebuvo tik kalbama. Bet taip ir nepajęta to įstatymo parengti ir priimti. Tai pasirinko lengvesnę auką: vietoje kompartijos ar nacizmo prieš tarptautinį teismą pastatoma tauta!

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

šešias dienas. Tai pirmas svečias iš Argentinos prezidentūros nuo 1982 m. - karo dėl Falkland salų, kurios Argentinoje vadinamos Malvinų salomis. Kare žuvo 255 britų kareiviai ir apie 700 argentiniečių. Kartu su prezidentu atvyko Argentinos premjeras, penki ministrai bei apie 70 verslininkų, kurie stengiasi atgaivinti seniau turėtus ryšius su Britanijos verslininkais. Anglija, po Amerikos ir Ispanijos, yra didžiausia investuotoja Argentinoje.

• Vokietijos parlamente naujoji "raudonųjų ir žaliųjų" koalicija turi 21 atstovo daugumą. Naujuoju kancleriu prisaikdintas socialdemokratas Gerhard Schroeder. Jis bus pirmasis vokiečių kancleris, kuriam teks ateinančiais metais grąžinti iš Bonos į Berlyną Vokietijos sostinę.

• Britanijos Aukščiausias teismas nusprendė, kad buvęs Čilės diktatorius gen. Augusto Pinochet turi teisę likti britų teritorijoje, nežiūrint jam užsieniuose pareiktų kaltinių

muo dėl prasižengimų, padarytų tuo metu, kai jis buvo Čilės valstybės vadovas. Teismas nusprendė, kad britų vyriausybė privalo sumokėti kilusias teismo išlaidas. A. Pinochet advokatai teisme įrodinėjo, kad ir britų karalienė Elžbieta II galėtų būti užsienio teismuose apkaltinta dėl Anglijos kolonijose įvairiais laikotarpiais pasitaikiusių žmogaus teisių pažeidimų.

• Kanados šiaurinėse teritorijose buvo oficialiai atidaryta nauja deimantų kasykla. Atidaryme dalyvavo du Kanados ministrai, aukšti valdžios pareigūnai. Geologų manymu, kasyklose per ateinančius 25 metus bus iškasta 7 milijardų dolerių vertės aukštos kokybės deimantų.

• Pasaulio Sveikatos organizacijos (WHO) direktorė Gro Harlem Brundtland paskelbė, jog Jungtinės Tautos, kurioms ypač padeda specialios Amerikos agentūros, pradeda plačią kovą su maliarijos epidemija, kasmet parei-

kalaujančia daugiau kaip milijono žmonių gyvybių. Ypač nukenčia Afrika. Daugiausia miršta vaikai.

• Kinijos valdžia uždraudęs spausdinti specialaus JAV prokuroro Kenneth Starr ataskaitą apie prezidento B. Clinton ir Monikos Lewinsky santykius, nes tas pareiškimas esąs per daug "pornografiškas".

• Kipro salos valdžia vėl supykde Turkiją, paskelbdama, kad Kipro saloje prasi-dėjo naujo karo laivų uosto statyba. Turų karinės pajėgos 1974 metais užpuolė ir okupavo Kipro šiaurinę dalį. Turakai žino, kad Kipro salos laivynui naujo uosto nereikia, kad tą uostą naudot tik Graikijos laivynas.

• Gruzijoje, Senaki mieste vietinė kariuomenės igula sukilo prieš šalies prezidentą Eduardą Ševarnadzę. Buvo atkirsti keliai, užimti keli kaimai. Vyriausybės atsiųsti kareiviai maistą numalšino. Opozicija teigia, kad maistas - E.Ševarnadzės provokacija.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Valdybos pirmininko
V. Kamanto pranešimas
JAV LB XV Tarybos
II sesijai – spalio 10-11 d.

(Pabaiga. Pradžią – 42 nr.)

"Pasaulio lietuvių" ir PLB valdybos adresas: Pasaulio lietuvis (arba: Lithuanian World Community, 14911 127th Street, Lemont, IL, 60439. Tel. (630) 257-8714, fax: (630) 257-9010, e-mail: plbvaldyba@aol.com

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba iki šiol leido "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" knygų seriją. Šiuo metu baigiame spausti šeštąją knygą. Ji pasirodys kitų metų pradžioje. Šie leidiniai yra išeivijos lietuvių dovana Lietuvai. Dėl lėšų stokos ir kitų priežasčių (Lietuvoje yra visa medžiaga, mokslininkai, autoriai) PLB valdyba ateityje nebegalės būti tos istorijos leidėja. Susitarėme, kad tų knygų leidimu toliau rūpinsis Lietuva – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras Vilniuje bei jo direktorė Dalia Kuodytė. PLB valdyba ir PLB fondas ateityje ir toliau rūpinsis kitų šios serijos knygų persiuntimu prenumeratoriams į JAV, Kanadą ir kitur.

Sekantį PLB X seimą PLB valdyba planuoja sušaukti 2000-ųjų metų rugpjūtyje Lietuvoje. Prašome pradėti seimui ruošti, kad jis būtų geresnis ir darbingesnis, su kruopščiai suplanuota programa. Prašau JAV KB Tarybos pritarimo PLB Seimo laikui ir vietai.

PLB valdybos nariai ir pirmininkas per praėjusius metus Lietuvoje ir kituose kraštuose buvo įvairiomis progomis susitikę ir visokiais PLB reikalais tarėsi su Lietuvos pareigūnais, kraštų bendruomenių vadovais bei nariais, įvairių lietuvių ir kitataučių organizacijų pirmininkais bei atstovais. Kalbėta apie PLB veiklos plėtimą ir stiprinimą per kraštų bendruomenes bei Jaunimo sąjungas. Aptarėme tų kraštų bendruomenių ekonominę, politinę, profesinę, humanitarinę bei kitokią paramą Lietuvai. Laukiame didesnės Lietuvos vyriausybės paramos išeivijos lietuvių švietimui, kultūrai, ir lietuviybės išlaikymui per kraštų bendruomenes. Lietuvos vadovai išsakė pageidavimą, kad kitų šalių lietuvių bendruomenės didžiausią dėmesį kreiptų į labai svarbų lietuviybės išlaikymą išeivijoje, nes tik stipri, vieninga ir sąmoninga išeivija gali būti naudinga Lietuvai.

PLB valdybos nariai su-

sitiko su kraštų bendruomenių ir jaunimo sąjungų pirmininkais arba atstovais dvi dienas trukusiame pasitarime, kuris įvyko 1998 liepos 1-2 dienomis Vilniuje. Jį surengė PLB atstovas Gabrielius Žemkalnis su administratorės Virginija Grybaitės ir kitų PLB Valdybos narių talka. Jį gražiai pravedė vykdomasis vicepirmininkas Algis Rugienius, sekretoriavo PLB Švietimo komisijos pirmininkė Regina Kučienė. PLB valdybos pranešimus skaitė vykdomoji vicepirmininkė Milda Lenkauskienė, PLJS pirmininkas Rimas Baliulis ir kiti. Sutarta vėl suvažiuoti kitų metų vasarą.

PLB Valdybos, kraštų lietuvių bendruomenių ir jaunimo sąjungų pirmininkų pasitarimas šaukiamas 1999 liepos 15-16 dienomis Vasario 16-osios gimnazijoje, Romuvoje, Huettenfeld miestelyje prie Frankfurto. Pasitarimą rengia Vokietijos LB Krašto valdyba su Vokietijoje gyvenančiais PLB valdybos vicepirmininku Tomu Bartusevičiumi ir PLJS pirmininku Rimu Baliuliu. Jiems padeda PLB atstovybė Vilniuje. Liepos 17 d. ten bus iškilmingai paminėta Lietuvių Chartos, davusios pradžią ir pagrindus Pasaulio Lietuvių bendruomenės šeimai, 50-ties metų sukaktis. Į šias iškilmes pakviestas Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus.

Lietuvos II tautinės olimpiados ir Pasaulio lietuvių VI sporto žaidynių, vykusių šiemet, birželio pabaigoje Lietuvoje, organizaciniuose komitetuose dalyvavo PLB valdybos vicepirmininkas bei ŠALFAS pirmininkas Audrius Šileika ir PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas Algis Rugienius. Gražiai praejo Pasaulio lietuvių II dainų šventė, įvykusi 1998 metų liepos 3-6 dienomis Lietuvoje. Jos rengimo komisijoje buvo Pasaulio Lietuvių bendruomenės atstovai. PLB valdyba tvarkė kai kuriuos užsienio lietuvių dalyvavimo

administracinius reikalus. JAV LB aktyvūs nariai – dr. Vitalija Vasaitienė, kaip Pasaulio lietuvių II-sios Dainų šventės koordinatorė išeivijoje, kartu su chorų ryšininku Dariumi Polikaičiu bei tautinių šokių ansamblių ryšininke Audra Lintakienė, darbovisi kelis metus. Jiems – mūsų visų padėka už rūpestingai atliktus darbus.

Padedame, kur tik galime, "Saulutės" komitetui plėsti "Saulutės" veiklą ir per kitų kraštų lietuvių bendruomenes, kad tokiu būdu kuo daugiau finansinės ir kitos materialinės paramos būtų gauta iš kitataučių Lietuvos našlaičiams, invalidams vaikams ir gausioms šeimoms.

Pagal išgales stengiamės suderinti kraštų bendruomenių veiklą dėl Lietuvos priėmimo į NATO (Šiaurės Atlanto sąjungą). Palaikome ryšius su Lietuvos Respublikos įstaigomis, esančiomis tėvynėje ir ambasadomis užsienyje. Kartu su Kanados LB KV gegužės 1-3 dienomis Toronte buvo surengta sėkminga konferencija NATO klausimais. Dalyvavo 87 asmenys, tarp jų: 4 Lietuvos Respublikos ambasadoriai, kiti pareigūnai, spaudos atstovai, kanadienių politikai, lietuvių visuomenės aktyvistai, bendruomenių vadovai, JAV LB Tarybos prezidiumo pirmininkas Donatas Skučas bei kiti Tarybos nariai. Sudaroma PLB visuomeninių reikalų komisija iš kviestų asmenų, kuri talkins PLB valdybai dėl NATO, Europos Sąjungos ir kt.

PLB fondo direktoriai dr. Petras Kisieliū, Kazys Laukaitis, dr. Edmundas Lenkauskas, Juozas Lukša, dr. Antanas Razma, Jonas Treška jr. ir Vytautas Kamantas vėl ruošiasi praveisti Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1999 metų vėjų PLB valdybos vykdomiems lietuviybės išlaikymo darbams tęsti. PLB fondo arba *Lithuanian World Community Foundation* adresas

(Nukelta į 5 p.)

Užbaigę JAV LB XV tarybos sesiją, jos dalyviai, susikabinę rankomis, giedojo "Lietuva brangi". Iš kairės: A. Sakalaitė, D. Skučas ir V. Kamantas.

J. Jasaičio nuotr.

PASAULIS IR LIETUVA

* **PAGALBA.** Norvegijos premjeras Kjell Magne Bondevik bendroje spaudos konferencijoje su viešiniu šalyje Lietuvos premjeru Gediminu Vagnoriumi pareiškė, jog Norvegija sieks Baltijos valstybių priėmimo į NATO, kad, esant nepastoviai Rusijai, būtų sustiprintas NATO šiaurinis sparnas. "NATO viduje mes veikiamo Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių narystės siekių naudai", sakė Bondevik. G. Vagnorius, paklaustas, ko Lietuva pageidautų iš NATO viršūnių susitikimo, kuris įvyks Vašingtone 1999 m. balandį, atsakė: "Kad NATO durys būtų labiau atviros". Jis teigė, jog tikėtina, kad Lietuvos narystės NATO klausimas spės ne sunkiau, negu jos nepriklausomybės pripažinimas. (REUTERS)

* **AMBASADORĖ.** Būsimoji JAV ambasadorė Taline Melissa Wells atvyko į Estiją, kur susitiko su Estijos Užsienio reikalų ministru Raul Malk. Pasak M. Wells, JAV nori matyti Estiją įsijungusią į Vakarų politines ir ekonomines struktūras. Ypač svarbus ekonominis JAV ir Estijos bendradarbiavimas, kuris geriausiai užtikrintų Estijos saugumą. M. Wells gimė 1932 m. Taline. (BNS)

* **PINIGŲ SPAUSDINIMAS.** Tarptautinio valiutos fondo (TVF) pareigūno teigimu, TVF nepritarė Rusijos planams spausdinti rublius, tačiau fondas galbūt parems "ribotą" spausdinimą, jei bus laikomasi teisingos izdo ir pinigų politikos. TVF pareigūnas Vašingtone taip išreiškė savo požiūrį į Interfax pranešimą, jog Rusija gali šiemet išspausdinti 12 mlrd. rublių. (REUTERS)

* **PASITARIMAS KARALIAUČIUJE.** Kaliningrado srityje įvyko pirmasis Tarptautinio Baltijos energetinio žiedo bendradarbiavimo komiteto prezidiumo posėdis. Komiteto pirmininkas Karl Erik Nikvist (Švedija) po posėdžio žurnalistams sakė, kad vienuolikos Baltijos jūros regiono valstybių atstovai mano, jog bendra elektros energijos rinka leis žymiai sumažinti jos kainą ir pagerinti gamtos saugą šiame regione. Rusijos delegacijos vadovas Anatolijus Čiubaisas pareiškė, kad Kaliningrado sritis yra Rusijos "forpostas", todėl itin svarbu, kad regiono aprūpinimas elektros energija būtų pastovus, paremtas ilgalaikiais projektais. (ITAR-TASS, BNS)

* **ANTI-NATO PLANAI.** Rusijos ir Gudijos (Baltarusijos Sąjungos Parlamentinio susirinkimo sesijoje Jaroslavyje nutarta pertvarkyti šį susirinkimą į vieningą įstatymų leidybos ir atstovavimo instituciją - Sąjungos parlamentą. Parlamentas priims sąjunginius įstatymus šalių perduotos Sąjungai įgaliojimų ribose. Sąjungos parlamentą sudarys dveji rūmai. Žemesnieji rūmai bus tiesiogiai renkami Rusijos ir Baltarusijos gyventojų. Parlamentinis susirinkimas iš esmės priėmė įstatymą "Dėl Sąjungos pilietybės". Rusijos Valstybės Dūmos pirmininko pavaduotojas Sergejus Baburinas pranešė Rusijos ir Baltarusijos parlamentams, kad sekančioje Parlamentinio susirinkimo sesijoje bus svarstomas Jugoslavijos prašymas priimti ją į Rusijos ir Baltarusijos Sąjungą. Rusijos Dūmos pirmininkas Genadijus Seleznievas kreipėsi į Ukrainos parlamentarų, kviesdamas iškelti Ukrainos prisijungimo prie Sąjungos klausimą. (ITAR-TASS)

* **SLAVIŠKAS RASIZMAS.** Maskvoje įsteigta rasistinė (pagal slaviškumą) tarptautinė organizacija prieš NATO plėtimą. Joje – Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos, Jugoslavijos, Lenkijos, Čekijos ir kitų valstybių piliečiai. Organizacijos vadovybėje – maršalas Dimitrij Jazov. INTERFAX

* **ĮVERTINIMAS.** Ukrainos prezidentas Leonidas Kučma interviu nepriklausomame Baltarusijos laikraštyje "Narodnaja volia" pavadino Baltarusijos prezidentą Aleksandrą Lukašenką politiku, neturinčiu "politinės nuojautos". Taip jis įvertino Baltarusijos prezidento pasisakymus apie Ukrainos politiką NATO ir Kosovo problemos atžvilgiu. L. Kučma pastebėjo, kad nuomonė apie baltarusių tautą kyla iš jos "lyderio" politinės kultūros, o A. Lukašenkos neprofesionalizmas pirmiausia įžeidžia pačią baltarusių tautą. (BELAPAN)

* **LATVIJOJE – PO RINKIMŲ.** Latvijos Seimo pirmininku tapo Janis Straumė – partijos "Tėvynei ir laisvei" bei Judėjimo už Latvijos nacionalinę nepriklausomybę koalicijos atstovas. Per pirmąjį naujo parlamento posėdį už J. Straumę balsavo 86 deputatai iš 100. Jo kandidatūra į šį postą buvo vienintelė. J. Straumė – 36 metai, iš profesijos jis – gydytojas terapeutas. Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis pasiūlė skirti į premjero postą dabartinį transporto ministrą, "Latvijos kelio" partijos vadovą Vilį Krištopaną, kuris pasisakė už aktyvius santykius su Rusija, ne blogesnius negu su Suomija. Formuojant Seimo prezidiumą, buvo visiškai ignoruojama daugiausia vietų turinti Liaudies partija, kuriai vadovauja Andrius Škele. Tačiau į prezidiumą buvo įtrauktas "Liaudies harmonijos" partijos atstovas. Jai priklauso ir buvęs Latvijos komunistų vadovas Alfreds Rubikis. (BNS, ITAR-TASS)

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

yra: P. O. Box 140796 Grand Rapids MI 49514-0796.

Nuo šios PLB Valdybos pareigų perėmimo (1997 rugpjūčio 24 d.) iki 1998 rugsėjo 30 d. PLB valdybos išdinininkas Juozas Lukas gavo 1,256 dol. solidarumo įnašų iš 17 JAV LB apylinkių. Didelę PLB Valdybos padėką reiškiamo šioms JAV LB apylinkėms: Baltimore, MD; Boston, MA; Brockton, MA; Bushwick, NY; New Britain, CT; Cape Cod, MA; Daytona Beach, FL; Grand Rapids, MI; Great Neck, NY; Lemont, IL; Los Angeles, CA;

(Atkelta iš 4 p.)

Melrose Park, IL; Palm Beach FL; St. Petersburg, FL; Philadelphia, PA; Sunny Hills, FL; Waterbury, CT.

PLB Valdybos projektus daugiausia parėmė Lietuvių fondas, PLB fondas, Kanados Lietuvių Bendruomenė ir pavieniai aukotojai, remiantys PLB darbus. Solidarumo įnašų gauta iš Kanados, Šveicarijos ir Vokietijos kraštų bendruomenių ir iš suminėtu JAV LB apylinkių. Visiems už finansinę paramą nuoširdžiai dėkojame.

Pasaulio Lietuvių bendruomenės pagrindinis tikslas šiais laikais yra jungti visus lietuvius, gyvenančius už Lietuvos ribų, į vieningą Pasaulio Lietuvių bendruomenę, kad visi solidariai išlaikytume, ugdytume ir stiprintume gyvą lietuvių per kraštų Bendruomenes, organizacijas, parapijas, mokyklas, klubus, saviveiklos grupes, spaudą, radiją ir šeimas, palaikydami nuolatinius ryšius su Lietuva, nes visi lietuviai esame lygūs tos pačios tautos vaikai, broliai ir seserys.

LIETUVOS PREZIDENTO APSILANKYMAS ČIKAGOJE

Prezidentas Valdas Adamkus ir žmona Alma Adamkienė išeina po šv. Mišių iš Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios (spalio 18 d.)

DVI KNYGOS

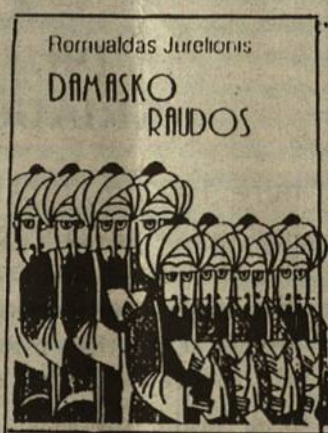
Vladas Vijeikis

Žinome apie tūkstančius lietuvių, ištremtų į mirtį. Buvo ir tokių, kurie ištvėrė ir grįžo "reabilituoti". Tačiau okupantai ir toliau juos persekiojo. Atgavus nepriklausomybę, buvę tremtiniai pasijuto laisviau. Bet ir dabar girdėti nusiskundimų dėl buities sąlygų. Mat biurokracijoje dar daug užsilikusių komunistų ar jų pasekėjų, kurie bando ir toliau visais būdais kenkti "liaudies priešams".

Savo teisėms ginti buvo įsteigta Lietuvos politinių ir tremtinių sąjunga. Ji leidžia savo laikraštį "Tremtinys" ir knygas. Šiais metais, tarp kitų, išleido dvi Romualdo Jureliūno knygas.

DAMASKO RAUDOS

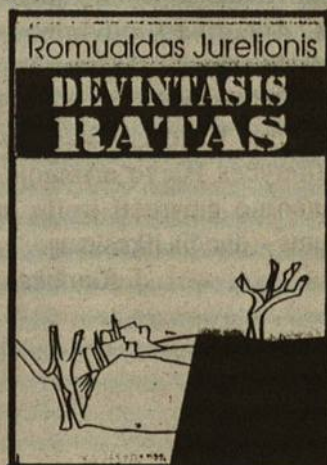
Tai romanas, parašytas prieš dvidešimt penkerius metus. Jame aprašomos kovos, vykstančios Sirijoje. Žinoma, ši knyga negalėjo būti

išleista tuo metu, nes tarp eilučių išžiūrėta sutapimo su Lietuvos okupacija. Romane taip pat nagrinėjami kasdieniniai žmonių santykiai. Taigi, įdomu skaityti, kad ir ieškant, kas pasakyta tarp eilučių.

DEVINTASIS RATAS

Tai apsakymų apie partizanų, politinių veikėjų, KGB-istus ir sribus rinkinys. Įvilktas į beletristinę formą, bet galima suprasti, kad tai – tikri lietuvių gyvenimo vaizdai, okupacijai siaučiant. Šią

knygą skaitydamas pajunti, kiek reikėjo ištvermės, drąsos, pasiryžimo, atsistojant prieš milžiną. Skaitytą nejučiomis prisimena rašytoja Žemaitė, kuri aprašė Lietuvos kaimo buitį. Jurelionis aprašo baisų Lietuvos gyvenimo laikotarpį.

Ir kyla klausimai:

Kur dingę tie žiaurūs kankintojai? Kur trėmėjai? Kur sribai? Lyg jų nebūta. Ar tik jie nesulindo į bankus? O gal nusipirko "privatizuotas" įmones? Gal net sėdi Seime?

Po pamaldų Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje išnešamos vėliavos.
J. Jasaičio nuotr.

Lietuvių telkiniuose

Iš Baltimorės padangės

Lietuvių namai

Po karštos ir sausos vasaros, po gėlynų, žolės bei daržų kasdieninių laistymų Baltimorės lietuviai jau pradeda atsibusti šiek tiek tokiu veiklai. Pirmiausia ji prasidėjo su Lietuvių namų direktorių mėnesiniais susirinkimais ir su, galima sakyti, nuolatiniiais ginčais bei neaiškumais, kas ką daro ar ko nedaro, kiek gauna atlyginimo ir už ką. Ypatingai sunkiai išsprendžiami klausimai, kai tas pats asmuo yra valdyboje, kur pareigos – neapmokamos ir dar užima samdomo tarnautojo vietą. Čia jau reikia Saliamono išminties, norint išsinarplioti iš tokio tinklo.

Lietuvių namai, nors baras veikia nuostolingai, gerai laikosi, remiami įvairiais renginiais, kuriuos rengia pasišventę savanoriai. Gauname pajamų ir už salių nuomą. Nuo rugsėjo vidurio pradėjo veikti ir virtuvė su valgykla. Sugrįžo mūsų nepailstančios šeimninės ir jau pirmą atidarymo dieną nustebino gausus valgytojų antplūdis. Linkime, kad ir ateityje valgytojai nepamirštų penktadienio vakarienių su Lietuvių namų gamybos dešromis su kopūstais, virtiniais su mėsa ar grybais, lietuiniais, kugeliu ir įvairiais žuvies patiekalais. Remkime Lietuvių namus savo apsilankymais, nes jie yra MŪSŲ namai.

Kultūros renginys

Pensininkų klubas po vasaros atostogų maloniai nustebino Baltimorės ir Vašingtono lietuvius, pasikviesdami iš Los Angeles dramos būrelį, kuris spalio 11 d. suvaidino Kazio Sajos dviejų veiksmų komediją "Savaitgalio romansas". Žiūrovai, kurių prisirinko virš šimto, atrodo buvo patenkinti, nors kai kurie vaidmenys galėjo būti labiau apdailinti ir sušvelninti. Šį būrelį suorganizavo ponios Emos Dovydaitytės a.a. vyras. Komedijoje dalyvaujantys aktoriai: Amandas Ragauskas, Raisa Urbanienė,

(Nukelta į 6 p.)

Iš Baltimorės padangės

Baltimorietė Elena Okienė priėmimo Lietuvos ambasadoje Vašingtone.
J. Jasaičio nuotr.

(Atkelta iš 5 p.)

Haroldas Mockus, Saulius Stančikas, Sigutė Mikutaitytė-Miller ir Ramutė Vitkienė. Režisierius – Algimantas Žemaitaitis, dailininkas – Paulius Jasiukonis, dekoracijos – P. Jasiukonio, Aloyzo Pečiūlio ir Algio Manto, kostiumai

– Emos Dovydaitytės. Reikia jiems visiems padėkoti už Rytinio Amerikos pakraščio apklankymą ir mūsų telkinio nuobodokų dienų pajvairinimą. Dėkojame ir pensininkų klubo valdybai: Algiui Skudžinskui, Aldonai Marcikienei ir Vytautui Baniui bei jų

pagalbininkams: Ievai Skudžinskienei, Onai Eringienei, Onai Lekevičienei, Daratai Adomaitienei, Elenai Majauskienei, Uršulei Naidišienei, Eugenijai Drazdienei, Julei Banienei, Kostui Krivoniui ir Antanui Marcinkui.

Mūsų mirusieji

Per šių metų devynis mėnesius mus paliko ir persikėlė į Amžinojo gyvenimo buvėnę šie asmenys: Anna Grigaitienė-Grigs, Emilija Šilgalienė, Antanas Galkus, Juozas Patlaba, Vytautas Galinis, Aldona Sinušaitė-Vanderlajn, Ona Miliūnaitienė, Juozas Gailevičius, Kęstutis Galeckas, Antanina Liudvigienė, Vida Misiūnaitė-Rogers, Teresė Baltikauskienė ir Vincas Karalius. Visiems mirusiems – ramybės Dievo artumoje. Prašome paruošti kelią ir mums – dar čia likusiems.

J. Kardokas

DETROITO LIETUVIŲ DIDŽIOJI ŠVENTĖ

Dievo Apvaizdos šventovėje spalio 18 d. – lietingą ir vėjuotą rudens sekmadienį, nušvito dieviškos meilės spinduliai. Nuskambėjo "Volungės" choro melodijos, pasklido švelnūs šeštadieninės mokyklos vaikučių balseliai. Prie altoriaus garbingas mūsų svečias – vyskupas Paulius Baltakis su kitais dvasiškiais priiminėjo aukas, kurias nešė lietuviškosios mokyklos vaikučiai, skautai, ateitininkai bei kitų organizacijų atstovai.

Kairėje pusėje išsirikiavo organizacijų vėliavos. Tarp į šventovę susirinkusių parapijiečių ir svečių buvo ir Michigan valstijos gubernatorius Engler su žmona ir jų padėjėjais. Šventiškai nusiteikę,

siuntėme savo maldas Dievo Apvaizdai. Šios apeigos ne vienam iš mūsų sugraudino širdį. Kaip gera, kad ir būdami toli nuo Tėvynės, mes galime melstis visi drauge savo gražioje šventovėje ir paminėti parapijos 90-mečio bei bažnyčios 25-mečio sukaktis. Iškilmingos Šv. Mišios buvo užbaigtos, jausmingai giedant Lietuvos himną.

Šeštadienio vakaras taip pat buvo šauniai praleistas. Gražiai išpuoštoje salėje susirinko daug svečių. Jie susėdo prie papuoštų žvakutėmis ir rudens žalumynų puokštėmis stalų. Kąstyti Giedraitis, šio jubiliejaus ruošos komiteto pirmininkas, pasveikino svečius. Parapijos Tarybos pir-

mininkė Janina Udrienė išsamiai papasakojo visą parapijos istoriją, pakvietė pakelti šampano taures ir sudainuoti "Ilgiausių metų".

Per salę į sceną suėjo šauniai atrodantis "Volungės" choras su dirigente ir choro vadovais – Dalia Viskontiene ir Jonu Govėdu. Puikūs dainininkų balsai pasklido visoje salėje. Išradingai harmonizuotos dainų pynės ir žavi akomponavimo technika stebino klausytojus. M. Gabrio rankose maloniai virpėjo smuiko stygos. Koncertui pasibaigus, kun. Aloyzas Volskis sukalbėjo maldą. Prasiėjo linksmoji pokylio dalis – pabendravimas ir šokiai.

Irena Alantienė

Michigan valstijos gubernatorius John Engler su žmona Michelle, ką tik įteikę auką BALFui. Šalia jų – aukų rinkėjas Č. Šadeika.
Jono Urbono nuotr.

Vienerių metų mirties sukaktis

A. † A.

DR. LEONAS KRIAUCELIŪNAS

mirė 1997 m. lapkričio mėn 25 d. Minint mums brangaus vyro ir tėvo mirties metines, šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos lapkričio 25 d., trečiadienį, 11 val r. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje, Lemonte.

Prašome visus, pažinojusius Leoną, prisiminti jį maldoje ar mintyse.

Kriaučeliūnų šeima

ROMANTIŠKAS "EXULTATE" VAKARAS

Aurelija M. Balašaitienė

Spalio 24 d. vakare Ritos Kliorienės iniciatyva įsteigtas ir jos vadovaujamas choras "Exultate" surengė romantišką, originalų pokylį. Panaši šventė surengta jau antrą kartą. Susirinkusieji gėrėjosi nepaprastai įdomiai papuošta Dievo Motinos parapijos sale su virš galvų mirgančiomis žvaigždutėmis ir lempučių vainikėliais ant sienų. Prieš koncertą svečiai galėjo pasivaikšioti skaniais užkandžiais, o salės prieangyje veikė turtingas baras. Koncerto repertuaras buvo įvairus, pradedant operos ištrauka, toliau dainuojant liaudies ir lietuvių kompozitorių dainas, kurias publika palydėjo audringais plojimais.

Rita Kliorienė žinoma ne tik kaip talentinga muzikė ir dirigentė, bet ir kaip puiki režisierė, originalių švenčių rengėja. Choras nestovėjo sustingęs, kaitaliojo pozicijas, veido išraiškomis ir judesiais įvairino dainų tekstus. Dainuojant "Raudoną rožę", choristai turėjo nusileisti į publiką ir rožėmis apdovanoti savo šeimos narius, priverstus jų laukti namuose po dažnų

ilgų repeticijų. Gražu buvo stebėti populiariąją solistę Virginiją Bruožytę-Muliolienę, kuri po savo solo partijų kukliai grįždavo į sopranų eiles. Koncertui pasibaigus, Rita Kliorienė padėjo susirinkusiems už dalyvavimą, o Algis Rukšėnas "Taupos" vardu įteikė piniginę dovaną.

Rita Kliorienė yra originali dirigentė, chorą "valdo" ne scenoje, kaip yra įprasta, bet stovėdama ant suolelio scenos apačioje. Be to, ji siūlo atgaivinti seną lietuvių tradiciją: šokių orkestrui padarius pertrauką, ji sukvietė publiką į ratelius padainuoti lietuviškas daineles, pritarant mėgiamam akordeonistui Rimui Biliūnui.

Pašokę ir pavakarieniavę klausytojai skirstėsi į namus pakilioje nuotaikoje ir labai patenkinti išgirdę, kad "Exultate" planuoja koncertus kituose miestuose, taip pat kartu su Čikagos "Dainava" ir populiariuoju Toronto "Volungės" choru. Klyvlendo lietuviai didžiuojasi Exultate sėkme ir linki chorui džiuginti plačią lietuvišką visuomenę.

MOKYTOJO KELIU

Lapkričio 15 d. visuomenei pristatoma vieno iš ryškiausių išeivijos rašytojų – Vacio Kavaliūno novelių knyga "Šauksmas". Šią knygą jau po kūrėjo mirties spaudai parengė jo dukra – literatūros profesorė Jolita Kavaliūnaitė.

Tačiau politinių pabėgėlių karta dar gerai prisimena Vacį Kavaliūną ne tik kaip puikių knygų autorių, bet ir kaip mokytoją, išeivijos liuanistinio švietimo organizatorių ir dalyvį. Ta proga skaitytojų dėmesiui pateikiame a.a. Kavaliūno (1907 m. birželio 28 d. – 1994 m. gegužės 15 d.) prisiminimus, apimančius laikotarpį nuo pat jo pedagoginės veiklos pradžios iki išvykimo už Atlanto.

Gimiau ir augau šviesioje mokyklos šešėlyje ir gyvai jaučiama jo dvasioje – ji buvo prie pat mano tėviškės laukų. Rytais rinkdavosi čia iš plačios apylinkės mokiniai, per pertraukas aidėdavo jų juokas ir šūkavimai, o po pietų jie ir vėl išspinduliudavo į savo namus. Iš gretimo kaimo, gyvenęs savo ūkyje, atjodavo čia ir mokytojas, vadinamas profesoriumi. Tad ir mokykla nuo mažų dienų kažkuo traukė...

... Likęs vienas, klasėje pradėdau pirmąją savo pamoką ir paklausiu:

– Ką jūs mokėtės?

Ir kad ims visa klasė šaukti, kad ims rėkti. Išsigastu. Jei jau tokia mano pirmoji pamoka, tai kas bus vėliau? Bet tokia buvo tik ta pirmoji pamoka. Klasė buvo viena iš pačių mieliausių. Ją ir šandien tebematau savo prisiminimuose. Ateinu vieną kartą ir žiūriu lentoje įrašyta:

*Mūsų klasė prašo jūsų.
Kad neklaustut šiandien mūsų.*

Ir argi klausė? Buvo joje ir labai gabių mokinių. Neužmirštu Aldonos Čepaitės. Labai gerai mokėsi, rašė gilią minties eilėraščių. O kai nuo raudonųjų žmogžudžių buvo pasiryžę net ir akmenys bėgti, išvyko ir ji į Vokietiją. Pas Rytprūsių ūkininką melžė karves, o karui prasidėjus grįžo į Tauragę ir, baigusi gimnaziją, pasakė labai gražią atsisveikinamąją kalbą.

Kartais tas mergaitės kiek ir pabardavau, kad nesi-moko.

– Jei žinotute, kodėl mes nesimokome, nieko nesaky-tute, – sako nedrąsiai viena mergaitė. Žinojau – ji buvo neabejinga savo mokytojui.

Buvo toje klasėje ir viena žydaitė. Ji, vokiečiams šaudant žydus, šaukusi: "Nenoriu būti žydė, nenoriu būti žydė!"

Čia, šioje mergaičių klasėje, padariau ir nedovanotiną nusikaltimą. Taisydamas vienos mokinės rašomąjį darbą, įvėliau klaidą, o prisipažinti nepajėgiau. Ką tada galvojau, neatsimenu, bet galvojau ne taip, kaip reikėjo. Suklysti – žmogiška. Kas gi neklysta? Daug blogiau suklydus neprisipažinti – tai jau intelektualinis nusikaltimas.

Ir aš tolimesniame savo pedagoginio darbo kelyje su tuo kovojau. Ir savo vaikam, ir savo mokiniam, o ypač Pedagoginių kursų klausytojam sakyte sakydavau: nežinai – prisipažink nežinąs, suklydai – pasisakyk suklydęs. Prisimenu dviejų – zoologijos mokytojo gimnazijos ir prancūzų literatūros profesoriaus Western Reserve (Cleveland) universitete labai

Vacys Kavaliūnas

skirtingą reakciją. Zoologijos mokytojas, paklaustas, tiesa, nekuklaus klausimo ... išsižeidė. Visiškai kitokia reakcija buvo profesoriaus. Rašo jis lentoje, ir viena studentė sako:

– Profesoriau, jūs čia padarėte klaidą. O jis, kiek šypsodamasis:

– Ačiū labai. Jūs išgelbėjote mano gerą vardą.

Kokia grakšti reakcija. Kartais labai gera tokiais atvejais nuleisti juokais. *Ridendo verum dicere* – juokais pasakyti tiesą.

Daugiau jokių problemų su lotynų kalba neturėjau. Tiesa, kartą vienas mokinyk paklausė: "Kaip lotyniškai tvarkdarys?" Tvarka, sakau, *ordo*, o daryti *facere*. Ar romėnai turėjo tokį žodį, nežinau.

Lotynų kalbą dėsciau tik-tai vienerius metus. Atvyko į gimnaziją lotynistas, ir man, be lietuvių ir prancūzų kalbos, dar teko dėstyti ir filosofijos pradmenis. Bet tai buvo mano mėgstamas objektas.

Tauragės gimnazijoje dirbau šešerius metus. Ketveri metai buvo laimingi – į klasę eidavai su džiaugsmu. Dalyvavau mokinių literatūroje, kartais atsikviesdavome iš Kauno artimus studijų laikų kolegas – Brazdžio-nį, Tulauskaite, ir kitus, kai ką ir iš savo kūrybos paskai-tydamas, o kai ką vėliau atiduodamas ir mokinių pasauliui. Ir paskui kokia beviltiškai įsimylėjusi mergaitė deklamuodavo:

*Aš prakeiksiu tave
Tavuoju vardu
Ir savo kančia
Aš prakeiksiu tave.*

O paskui – apokaliptinis siaubas – raudonųjų žmogžudžių okupacija. Egzistenciškai antikrikščioniška ir anti-kultūrinė dvasia užliejo ne tik gimnaziją – ji buvo grūste grūdama ir į mokinių sielas. O visas gyvenimas – neišpasakytas ir negirdėtas "džiaugsmas" per prievartą. Tikrumoje baisus, peržengiantis visą, ką galima įsivaizduoti, melas, kurio plotmėje paaikšėja ir Kristaus žodžių – Velnias yra melo tėvas – prasmė.

Atneša man vienas žydelis nupiešęs kunigą ir prašo leisti pakabinti ant sienos. O aš buvau gimnazijos įpareigotas tai prižiūrėti. Pažiūriu ir sakau: "Nupiešk ir rabiną, tada galėsi kabinti." Žydelis nueina, bet grįžti negrįžta – rabino neatneša.

O kartą grįžta direktorius iš kompartijos, sukviečia mokytojų tarybos posėdį ir praneša: kompartijos įsakyta klasių auklėtojam vesti anti-religinę propagandą. Pakeliu ranką ir sakau:

– Kad ši antireliginė propaganda būtų sėkminga, mes turime ją vesti taip, kad mokiniai to nepajustų.

Posėdis tokiame pasiūlymui pritaria. O paskui vienas mokytojas man sako:

– Pasiūlei labai blogą ir pavojingą būdą.

– Žinau, – sakau, – bet galėsime mokiniams nė vieno žodžio prieš religiją nepasakyti. Ir tai tikrai mane, bet ir kitus klasių auklėtojus išgelbėjo.

Eidamas literatūrą, kartais mokiniams duodavau kokią temą parašyti rašinį namie. Paskui vieną kitą paskaiitydavome klasėje ir pa-analizuodavome. Perskaitę Vieną Petro Cvirkos novelę, duodu temą: "Ką aš galvoju apie karą". Ir kitą dieną skaitome. Ir viena mokinė rašo "Karas kyla, kai viena valstybė nori užgrobti kitą. Sovietų Rusija užsimanė užgrobti Lietuvą ir užgrobė."

Ir toliau: "Turėu dainų sąsiuvinį. Jame yra ir Lietuvos himnas. Kai grįžtu namo, skaitau tas dainas. Tik kai prieinu prie Lietuvos himno, taip pasidaro gaudu, kad toliau skaityti negaliu".

Sėdžiu, klausau – patinka. Ir galvoju: ką daryti? Artėjant pamokai prie pabaigos, sakau: "Lietuvos himnas tinka tik trim milijonam žmonių, o internacionalas daugiau negu šimtui milijonų. Taip mums aiškino draugas Paleckis", – ir išeinu.

Kita diena – laisva. O kai, dieną praleidęs namie, ateinu į gimnaziją, direktorius pasišaukia į savo kabi-

netą ir sako, kad jis buvęs pašauktas į saugumą ir jam pasakyta, jog per mano pamokas vedama prieškomunistinė propaganda. Saugumui pranešta ne tik tai, kas buvo klasėje, bet dar ir primeluota – visas padidinta ir pridėta net tai, ko nebuvo.

Susirūpinu ir sakau: "Eisiu į kompartiją pasiaiškinti";

– "Neik, – sako direktorius, – aš buvau". Tačiau nu-einu – man atrodo, kad direktorius – per bailus ir kad aš tai atliksiu geriau.

Atsisėdame: rusas – vienoje stalo pusėje, o aš – kitoje. Ir pasakoju jam, kaip visa buvo. Žinoma, kalbu tikrai apie himną, o apie Rusijos norą užgrobti Lietuvą – nei žodžio.

– Ar tokia tema buvo programoje? – klausia rusas.

– Programoje, – atsakau matydamas, kad jis visiškai žioplas.

– Jūs blogai auklėjate, – užriaumoja jis.

– Mes gerai auklėjame, – tokiu pat balsu surinku ir aš.

Rusas atsikelia, prieina prie manęs ir plodamas per petį sako:

– Ateikite, draugas, pasitarti ir kitą kartą.

– Gerai, – sakau, – ateisiu. – Ir išeinu galvodamas, koks biesas mane tenai nešė. O vėliau sužinojau, kad po tos pamokos apie mane buvo saugumo renkamos žinios.

Tai buvo dar ne per didžiausia bėda. Skaudžiau buvo vienoje aukštesnėje klasėje. Ėjome Maironį. Mokiniams pasiūliau kelias temas parašyti namie, o paskui per pamokas skaityti klasėje ir atidžiau panagrinėti. Tos klases mokinys Jonas Rimkus pasirinko "Religinę Maironio poeziją". Ateinu į klasę ir Rimkų paprašau atsisėsti prie mokytojo staliuko, o aš atsisėdu paskutiniame klases suole.

Rimkus atsisėda, atsisleidžia savo rašinį ir jau skaitys. Tik staiga į klasę įeina direktorius:

– Rimkau, einame.

Rimkus atsistoja.

– Pasiimk ir savo knygas, – sako direktorius. Ir jie išeina pro duris. Koks buvo Jono Rimkaus likimas, ir šiandien nežinau, tik kartais vis pagalvoju: o gal toji mano pasiūlyta ir jo pasiimta tema apie religinę Maironio poeziją buvo jo arešto priežastis? (Apie jį buvo rašyta "Drauge" bene Būtėno, tik kiek kitaip, negu tikrumoje buvo).

Pagalčiau artėja mokslo metų pabaiga. Gimnazijoje – egzaminų laikotarpis. O Tauragėje neramu. Vokietijos pasienis netoli.

(Pabaiga – kitame numeryje)

Kavaliūnų šeima apytiksliai 1976 metais prie savo namų Harland Ave., Cleveland, Ohio. Iš kairės: duktė Aldona, Ona Kavaliūnienė, duktė Jolita ir Vacys Kavaliūnas. (Nuotrauka – iš rašytojo V. Kavaliūno archyvo)

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoco avantiūra

Jonas Dunduras
35

Audra, cikados ir kiti nakties garsai nutilo trumpam prieš saulėtekį. Ilgiau hamake suptis nebegalėjau, nes pasigirdo *Guardia Nacional* narių judėjimas. Pasiėmęs savo kosmetinių reikmenų krepšį nužingsniavau į paupį rytmetiniam pasiskalavimui. Einant atmintin grįžo praeities vaizdai iš Floridos, kai panašais rytais, ant galvos užsidėję kampuose sumazgytas nosines, nešini rankšluosčiais ir dideliais muilo gabalais, iš šiaurės atostogauti suvažiavę tautiečiai, pilni gero apsi-prausimo vilčių, žygiuodavo pajūrin. Kaipgi eisi prie vandens be muilo! Tik vėliau jie gailiai skųdavosi, jog Atlante muilas neputoja. O dabar aš be muilo, atsargiai išsibridęs, turėdamas omenyje netikėtumus, kuriuos gali iškirsti žinomi ir dar nežinomi vandens tvariniai, rūpestingai apsisaugojęs nuo *Candiru* žuvelės dėmesio, jaučiausi kaip pamaldus indusas, saulei tekant išsibridęs į Šventojo Gango vandenį, kurio tarša, įskaitant ir srovės nešamus negyvų šventųjų karvių kūnus bei nepilnai sudegintų žmonių suanglėjusių kaulų gabalus, sukelia paniką bet kuriam vakariečiui. Tekančios saulės oranžiniai auksiniuose spinduliuose medita-vau ne apie gyvenimo tuštybių ar sklidinų pilnybių pliusus bei minusus, bet apie galimybę greitai išgirsti mano grįžtančio laivo variklio garsą.

Dianos pusryčiai su tirpia kava, kondensuotu pienu ir kiaušiniene praėjo pamaldžiai ir maloniai, abiem Burtams toliau pasakojant atsiminimus iš praėjusių misionieravimo laikų, gailintis, jog praeitis yra negrįžtamai nuslinkusi į misijos istorijos lapus. Apie dešimtą valandą Diana, turinti ilgametę praktiką atskirti laivų variklių garsus, pranešė jog girdi tolimą jo užimą.

Bandydami išlaikyti atviras paraudonavusias akis, *Coyote* su *Joaquin* papasakojo, kad dramatišką nakties

kelionę baigė laimingai. Sąžiningieji San Antonio kolonistai krepšį su pinigais ir kelionės leidimu buvo radę ir laukė mūsų sugrįžtant. Dėkingumas jiems buvo išreikštas, stipriai aptuštinant mano *Aguardiente* ir tabako atsargas. Bet dėlto aš neaimanavau.

* * *

Kone vyno kaina iš misijos išmaldavę statinę benzino, palikome "Tama-Tama" savo putotos vagos užpakalyje. Už poros valandų prisirišome prie storo medžio *Esmeraldas* vietovės krante. Tai buvo paskutinis sustojimas "civilizacijoje". Tačiau jo reikėjo dėl keletos priežasčių. Pirmiausia, tai yra *Don Bosco* saleziečių misija, įsikūrusi jau civilizuotų *Makiritare* indėnų, žinomų ir *Yekuana* vardu, kaime – *Joaquin* tėviškėje (*Joaquin* buvo *Makiritare* kilmės). Jam būtina reikėjo aplankyti seniai nematytus gimines ir pažįstamus. Antra, čia reikėjo bandyti prisipilti benzino ir susitarti, kad jo bus galima gauti grįžtant. Trečia, misijoje reikėjo laikinai palikti viską, ko nebuvo būtina turėti tarp *Yanomami*, ypač degtinę ir tokias asmenines vertybes, kaip lenktinius peilius, žiūronus, laikrodžius ir šiaip viską, ko nesinorėtų prarasti. Jei kas *Yanomami* patinka, geriau jam tai atiduok. Jie savo tarpe visais reikmenimis dalinasi ir griežtos nuosavybės sąvokos nežino. Atsisakymą dalintis jie supranta kaip įžaidimą. Ketvirta, misijoje reikėjo susirasti jau šiek tiek "civilizuotą" *Yanomami*, kuris galėtų mums vertėjauti jo giminėje ir padėti susigaudyti, plaukiant jau siaurėjančioje Orinoko vagoje, nes *Joaquin* jos gerai nepažįsta.

Joaquin dingo tarp kaimo trobelių, o aš su *Coyote* pasukau misijos link. Karštis lau-

ke jau turėjo siekti apie 100 laipsnių pagal Farenheitą.

Apie mūsų atvykimą misijoje jau buvo žinoma. Buvome sutikti dviejų seselių ir kunigo, pakviesti vidun ir pavaišinti vandeniu tiesiai iš šaldytuvo. Jo gėrimui ir stiklinių pildymui nebuvo galo. Išskyrus benziną, kurio misija sakėsi turinti per mažai, kad galėtų juo su mumis dailintis, kiti mūsų norai buvo mielai patenkinti. Gavome jau ispaniškai kalbantį jauną *Yanomami* genties indėną – vertėję ir laivavedžio pareigoms. Taip mūsų įgula padidėjo iki keturių narių. Už jo tarnybą sutariau šešių dolerių mokestį už dieną. Jį reikėjo sumokėti misijai. Mūsų nebegabenami daiktai buvo sunėsti ir saugiai sukrauti užraknamame kambaryje. Paliktų gėrybių tarpe buvo ir dalis mūsų konservuoto ir sauso maisto kelionei atgal. Už visas tas malones misijai įteikiau jų vertės jausmo neįleidžiančio dydžio banknotą, kuris, kaip ir visose misijose, buvo maloniai priimtas ir pasitarnavo tam, kad buvome pakviesti priešpiečiams su vištienos sriuba. Seselėms patarnaujant, kunigas pasiskė esąs italas, priklausąs Šventojo *Don Bosco* saleziečių centrui Torine. Venesuelos misijose dirbantis virš trisdešimties metų. Džiaugėsi, jog rugsėjyje grįžta į Toriną trejetos menesių atostogoms. Pasiteiravo ir apie mane. Pasisakiau, jog esu Amerikoje gyvenantis lietuvis, pasižymintis stipriu žingeidumo jausmu naujiems kraštams ir žmonėms. Kunigas, kurio vardo, deja, neįsidėmėjau, išgirdęs žodį "lituano", šoktelėjo nuo kėdės, vos neišliedamas lėkštę sriubos. Jis griebė man už peties ir, didžios nuostabos apimtas, paklausė, ar tai aš esu Padre Perkumo tautietis. Užtikrinau, jog tas vardas man žino-

mas, bet saleziečio kun. Perkumo niekada nebuvo sutikęs, nors žinojau, kad jis savo laiku dirbo Venesueloje. Kunigo džiaugsmui nebuvo galo. Matėsi, jog jis labai gerbė kun. Perkumą ir buvo labai patenkintas, taip netikėtai sutikęs jo tautietį.

Užvalgius kunigas išsi-vedė aprodyti misijos pastatus, indėnų vaikų mokyklą su bendru jų miegamuoju bei jame iškabintais penkiasdešimčia hamakų, o taip pat misijos daržovių sodą. Jame jokių pažangos žymių nesimatė – viskas buvo milijoninės tropinės vabzdijos visiškai sukopota, iškapstyta ir sugrauzta. Perkumo atminimo sujaudintas, jis mane užtikrino, jog galėsiu gauti benzino, kiek tik tilps. Galiu nesirūpinti ir apie benziną grįžimui – gau-siu, kiek norėsiu. Perkumo tautietis – jo tautietis. Baigia-si sausasis sezonas. Už poros-trejetos savaitių prasidės liū-tys. Orinokas pakils, benzino baržos vėl galės misiją pasiekti, o iki tol jo jiems užteks. Atsisveikindami kone išsibučiavome.

* * *

Ocamo į Orinoko dešinįjį krantą įteka iš šiaurės rytų. Jo žiotis pasiekėme, kai buvo nebetoli iki saulėlydžio. Mūsų laimei, krante pastebėjome stiprių stulpų, didelę, apleistą pašiūrę, idealią nakties stovyklai. Ją greičiausiai bus pastatę prakeliaujantys *Garim-*

peiros – aukso ieškotojai, o gal ir *Seringeiros* ar *Caucheros* – gumos latekso rinkėjai. Kas žino... Išsikrovę reikmenis, sustatėme primusus ir užsižiebėme primusinę lempą. Lauke jau visai sutemus ir naktinėms būtybėms pradėjus derinti savo instrumentus, gardžiaiomės *Coyote* pagaminta vakariene iš virtų ryžių, konservuotų daržovių, tūnos ir "Spam", užbaigdami kava ir, kaip savo laiku, o gal ir dabar Lietuvoje vartojamu stipriųjų gėrimų matu – "kleboniškąja" *Jack Daniels Black Label* iš mano užslėptų privačių atsargų. Palikę susilpnintą lempos šviesą, susikabinę hamakus, sumigome.

Tur būt jau buvo parytys, kai miegant pasijutau nejaukiai: lyg tai kas į mane intymiai žiūrėtų. Atmerkiau akis. Virš manęs pasilenkusios, peržandus persikišusios spindžio ilgio plonų nendrių šakaliukus, mane studijavo dvi nuogos *Yanomami* mergaitės. Bet tai reiškė, jog, pagaliau, esame vietoje.

**VYKSTA
SPAUDOS
PLATINIMO
VAJUS!
SKAITYKIME
IR PLATINKIME
"DIRVĄ"**

JAV LB Kultūros tarybos
SPAUDOS VAJUSSumažintas metinis prenumeratos mokestis
naujiems skaitytojams: *

DIRVA.....\$25.00 (vietoj \$35)

P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)

4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)

2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)

13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)

6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)

LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LITUANUS.....\$8.00 (vietoj \$10)

6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

Lietuviškas leidinys – puikl dovana bet kuria progai

Pirmoji pažintis su *Yanomami* genties indėnėmis.

MOLIUGAS – RUDENS SIMBOLIS

Stefanija Stasiene

Spalvingą rudeni savo auksine spalva gražiai papildo įvairaus didumo moliūgai. Jų pilna parduotuvėse. O pakelėse jų gausa ir saulėje švytinti aukso spalva verčia ne vieną pravažiuojantį sustoti ir, jei nepirkti, tai bent pasigrožėti. Laukuose jie iškyla, kaip mėnuliai iš ūkanotos rudens nakties. Tai savo išvaizda ir spalva, sakyčiau, keisčiausia daržovė. Tad neveltui šio krašto žmonės ją parinko rudens išdaigų šventės – *Halloween* simboliu.

Spėjama, kad į Šiaurės ir Pietų Ameriką moliūgai per Beringo sąsiaurį atkeliavo iš tolimos Azijos. Jų sėklų čia buvo rasta priešistorinių indėnų ir Peruvijos gyventojų išlikusiuose griuvėsiuose. Moliūgai buvo auginami Afrikoje ir Indokinijoje.

Pagal seną Indokinijos gyventojų legendą visa žmonija ir gyvūnija kilusi iš moliūgo, kuris augo *Dien Bien Phu* darže prie Mekongo upės. Ten sakoma, kad moliūgo sėklas čia pasėjo du antžmogiai. Kai moliūgai išaugo ir pradėjo nokti, tai iš vieno pasigirdo žmonių balsai, iš kito – gyvulių. Tačiau moliūgus atidaryti ir išleisti

juose esančius niekas negalėjo. Tik aplink Himalajus keliavęs dievas perskėlė moliūgus ir išleido iš vieno Indokinijoje gyvenančias žmonių rases, o iš kito – įvairią gyvūniją. Ir kiniečiai moliūgams reiškia tam tikrą pagarbą: jie laiko moliūgą daržo karaliumi.

Prancūzai 19-ame šimtmetyje švėsdavo karališkojo moliūgo šventę. Parinkę didžiausią moliūgą, turgaus aikštėje jį karūnuodavo, o visi susirinkusieji nusilenkimo pareiškėdavo jam savo nuolankumą bei pagarbą. Po ceremonijų šupiaustydavo ir išdalindavo dalyviams, kurie iš jo vėliau virdavo sriubą.

Kai kuriose Amerikos valstijose taip pat vyksta moliūgų šventės. Ypač šiuo pročiu išgarsėjo Illinois *Eureka* vietovė, kuri laikoma pasaulio moliūgų sostine. Tokių švenčių metu prikepama gausybė moliūgų pyragų ir karūnuojama moliūgų karalienė.

Dekoratyvinio atžvilgiu moliūgas daug dėkingesnis už kitas daržoves. Jo forma ir spalva suteikia daug galimy-

bių jį panaudoti rudens dekoracijų ansamblyje. Pati moliūgo išvaizda skatina vaizduotę ką nors dekoratyvaus iš jo padaryti. Pavyzdžiui, nesunku iš moliūgo sukurti įvairių nuotaikų veidus, vazas rudens gėlėms pamerkti, iš mažesnių net dubenėlius ir t.t. Šiame krašte labai vaikų mėgiami šviestuvai "liktarnos", kurias vadina *jack-o'-lantern*. Tas paprotys kilęs iš škotų ir susijęs su senovinėmis legendomis. Su tokiais šviestuvais vaikai dažnai vaikšto *Halloween* vakarais.

Neseniai ir Lietuvoje rudens gėrybių parodose bei turguose teko pamatyti moliūgus, kurie ten dažniausia laikomi dekoratyvinėmis daržovėmis. Be to, vienoje gatvėje teko matyti visoje eilėje langų išstatytas vaikų pagamintas dekoracijas iš mažų moliūgų ir kitų daržovių. Jos daugiausia vaizdavo įvairias žmonių ir gyvūnų figūras. Tai žavinti rudens dekoracija ir vaikų vaizduotės pasireiškimas. Galų gale ir austrams, matyt, nesvetimas moliūgas, nes kaip rudens dekoraciją jų teko matyti ir Vienos oro uoste.

Trumpi pranešimai:

NAUJAS JAV LB ADRESAS

Nuo lapkričio 1 d. pasikeitė JAV LB Krašto valdybos būstinės adresas ir telefonai. Pranešame apie šiuos pasikeitimus: Lithuanian-American Community, Inc. Suite 17 C, 11250 Roger Bacon Drive, Reston, VA 22090. Tel.: (703) 397-0950, fax.: (703) 397-0951. Būstinės vedėja – Audronė Pakštienė.

Jūratė Budrienė
JAV LB KV vicepirmininkė
informacijos reikalams

ATVYKSTA TEATRAS!

Los Angeles "Dramos sambūrio" kvietimu, atvyksta Telšių teatras, kuris lapkričio 21 ir 22 dienomis, šv. Kazimiero parapijos salėje parodys spektaklį pagal rašytojos Žemaitės komediją.

Alė Rūta

JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

'APIE MEDICINĄ, BUITĮ IR POLITIKĄ

Geras patarimas

Gydytojas, apžiūrėjęs pacientą, klausia:

– Ar Jūs tarėtės su kuo nors dėl savo ligos?

– Taip, – atsako ligonis, – buvau pas vaistininką.

– Argi jis gali ką nors protingai patarti? Ir ką tas kvailys sakė?

– Jis patarė kreiptis į tamstą, pone gydytojau!

Paaikškinimas

Jaunas vyras laimingas, švytinčiu veidu, įbėgęs į metrikacijos įstaigą, teiraujasi tarnautojo, kiek kainuoja jungtuvės.

– Penki doleriai ir viską, ką po to uždirbsite! – paaikškina tarnautojas.

Elgetos poteriai

Seniau kaime vaikščiodavo elgetos. Kiekviena šeiminkė stengdavosi sušelpiti elgetaujantį. Tokia buvo graži tradicija. Kartą viena šeiminkė davė atėjusiam elgetai

kiaušinį, kol šis belaukdamas aukos, kaip įprasta meldėsi. Kai elgeta ėjo iš gryčios, ji užpuolė šunys. Nuo jų besiginant, kiaušinis iškrito ir sudužo. Elgeta nusiminęs sako:

– Va, šuniui į uodegą ir įkišau tris "sveikamarijas".

Politiniai "izmai"

Žmonijos istorijoje yra žinomi "izmai" – valdžios kryptys. Kiekvienas "izmas" turi savo filosofiją.

Socializmas: Jūs turite 2 karves. Duokit vieną savo kaimynui!

Komunizmas: Jūs turit dvi karves. Atiduokite visą pieną valdžiai, o ji gal ir duos jums pieno – "pagal poreikius"!

Fašizmas: Jūs turit dvi karves. Atiduokite visą pieną valstybei, o valstybė jį parduos!

Anarchizmas: Jūs turite dvi karves. Laikykite sau abi. Nušaukit valstybės mokesčių agentą ir pavokit dar vieną karvę!

Kapitalizmas: Jūs turite dvi karves. Parduokite vieną karvę ir nusipirkite bulių!

MEILĖS AMŽIUJE

(Viagros gundymai ir Nostradamio pranašystė)

*JEIGU sveikas – tau nereikia vaisto –
Ir be jo tu linksmas gyveni –
O šiandieną pinigų iššvaisto
Tie, kurie dar nori būt jauni!*

*Nelaimingi godžiai griebiasi Viagros –
Nori vėl mylėti jau pražilę –
Dingsta ir artritas, ir podagros –
Pajaunėja meilėje širdis ir žilė!*

*Bando vėl našlėle pasigaut jaunuoli,
Bando su Viagra vėl mylėt karštai,
Jaučia, kad senatvė širdyje prapuolė:
– Meile, meile, meile – vėl tu sugrįžai...*

*Mieli meilės riteriai ir damos,
Jūs nenoriu gąsdinti, tiktai
Pasakysiu jums, ką rašė Nostradamus,
Pranašaudamas mūs ateičiai piktai –*

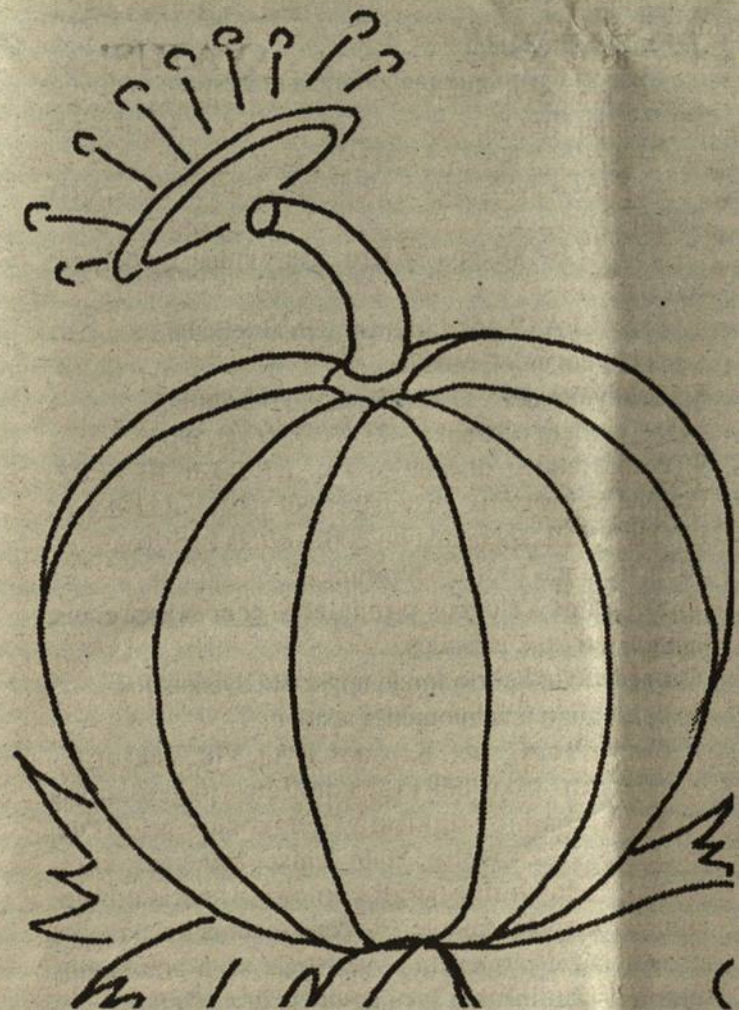
*Rašė, kad bus seksas – šių dienų valdovas,
Kad nuo meilės sirgs mus planeta –
Nostradamus liepia sekso neguldīt į lovas,
Ar tai būtų Monika ar Darata!*

*Tad jei jūs pajusit Kupidono strėlę –
Giliai įsmigusią savoį krūtinę –
Ne Viagra gelbėkite vėlę –
Būkit riteriai protingi šioį gadynėj! —*

ŽODŽIŲ MAGIJA

*ŽODŽIAI sukuria pasaulius
Ir tu, žmogau,
Iliuzijomis gyveni –*

*Nes be iliuzijų
Ir be svajonių saulės
Mes vaikštom tamsoje,
Be žiburio, be kelio –
Ir vieni —*

Moliūgas. Dail. V. Stančikaitės-Abraitienės pieš.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

HOUSECLEANING

\$7.00 + per Hour

Full time only.

7:30 AM – 4:30 PM.

Mon-Fri. Transportation provided.

Grimestoppers

440-954-3288.

4913 Robinhood Dr.,
Willoughby

ŽVILGSNIS Į GVATEMALĄ

Spalio viduryje pas mus vis dar buvo pakankamai šilta. Vis dar buvo jaučiamas šiltas vasaros vėjukas, kai smagu išeiti į gatvę neapsimūturiausiam. Taip ir mes, smagūs, lengvai apsirengę, spalio 16-osios vakare susirinkome į Lietuvų namų apatinę salę pasiklausyti mūsų garsaus keliauninko Jono Dunduro pasakojimo apie kraštą, iš kurio jis neseniai sugrįžo. Kaip ir to vakaro oras, taip ir Jonas pažėrė daug šilumos ir gėrio, pasakodamas apie savo nesena kelionę į Gvatemalą.

Seniai nesu girdėjęs taip

sklandžiai sudėto pasakojimo, kuris vis persipintų su humoru bei nuostabių įvykių ir reginių asmeniškų išgyvenimu. Jonas Dunduras, kaip jis pats save apibūdina, nėra keliautojas. Ir net mums priekaištuoja, kad mes jį taip pavadiname. Bet, mano akimis žiūrint, jis tikrai toks yra. Ne iš blogosios pusės, bet iš tikros. Paprasčiausiai, ne kiekvienas tą ir gali. Po jo pasakojimo vienas iš klausytojų man pasakė: "Žinai, aš, va, esu visai kitaip sutvertas ir tikrai negalėčiau nei miegoti kokiame nors maiše ant žemės, džiunglėse, kur knibž-

dėte knibžda visokie gyviai, nei patirti tokių išpūdžių." Ir jis teisus. Gal ne kiekvienam tai ir reikalinga. Žmones save suranda toje aplinkoje, kuri yra jiems artima ir miela.

Grižtant prie pasakojimo apie Gvatemalą, norėčiau "Gijos" vardu ir pats asmeniškai padėkoti už šį tikrai smagų vakarą. Pasijautėme, lyg patys būtume pakeliavę. Malonu buvo pamatyti, kad į antrąjį gerbiamo Jono Dunduro pasakojimų vakarą susirinko dvigubai daugiau klausytojų, nei į pirmąjį. Ir smagu buvo matyti tiek vietinius, tiek ir neseniai atvažiavusius

Ada Stungienė, Dainius Zalensas ir rašytoja Aurelija M. Ba-lašaitienė.

lietuvius, bandančius vienu ar kitu būdu įsilieti į čia dar vis neužgestantį ir, kaip atrodo, neužgesiantį lietuvišką kultūros židinį. Ačiū visiems, kas apsilankėte.

Ačiū jums, Jonai. Tikimės, kad ir ateityje Jūs mus pradžiuginsite savo įdomiais pasakojimais apie egzotiškas

šalis, vietinių gyventojų papročius ir savo išgyvenimus. O mūsų lietuvaičiai dar gaušiau susirinks į "Gijos" renginius. Manau, galima būtų drąsiai pasakyti, kad "ledai pajudėjo"

Dainius Zalensas
Lietuvių samburio "Gija" pirmininkas

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

ATIDĖTAS SUMANYMAS

Bandymas apšviesti šiaurinės Rusijos miestus žiemą saulės spinduliais milžiniško veidrodžio pagalba atidėtas neribotam laikui dėl lėšų stokos. 100 pėdų skersmens erdvės veidrodis, pavadintas "Znamia 2.5", buvo skirtas veikti mėnulio vietoje – atspindėti saulės šviesą į šiaurės Rusiją, kur būna ilgos žiemos naktys. "Znamia" (vėliavą-rus.) lapkričio planuota išsviesti į erdvę ir prijungti prie "Mir" stoties. Ger. J.

ŽUVO SAKALIUKAS

Sakaliukas, vardu Justice – vienas iš keturių, šią vasarą užaugusių Stoties bokšte, žuvo nuo elektros srovės. Keturių mėnesių amžiaus sakaliukas rastas ant žemės po laidais. Jo naguose buvo mažo paukštelio, kuriuo jis maitinosi, likučiai. Nudegimo žymės matomos jo snape ir uodegoje nuo atsitraukimo į aukštos įtampos elektros laidą. Tai gana neįprasta, nes sakalai netupia ant elektros laidų.

Justice buvo išperėtas Zenith ir Bullet, kurie, kaip jau rašėme, yra įsikūrę 12-tame Stoties bokšto aukšte, šiaurinėje palangėje. Kur gyvena kiti trys sakaliukai – Liberty, Freedom ir Peace –

dabar nežinoma. Jaunikliai pramoko skraidyti ir liepos 1 d. paliko tėvų lizdą. Ger. J.

DAŽNIAULYJA SAVAITGALIAIS

JAV oro pranešėjų surinkti duomenys rodo, kad daugiau lietaus būna savaitgaliais. Arizonos valstijos universiteto stebėtojai nustatė, kad šeštadieniais 22 % dažniau palyja, negu pirmadieniais.

Nuo 1946 m. stebint JAV rytinio pakraščio orą rasta, kad savaitės dienomis autovežimiai į orą išmeta daug dulkių. Savaitės pabaigoje jų sutelkta masė sukelia liūtų. Be autovežimių, didžiausias taršos šaltinis yra ir įvairios jėgainės. Ger. J.

SENATVĖJE SUSTIPRĖJAME!

Amerikiečiai dabar ne tik ilgiau gyvena, bet jie yra ir sveikesni. Apie tai praneša "American Journal of Public Health". Tyrinėtojai nustatė, kad 50 metų amžiaus ir vyresni amerikiečiai įstengia ilgiau atlikti kasdieninius veiksmus. Šie tyrimai vyko 1984-93 metais. Stebėta: spaudos skaitymas, kėlimas ir nešimas 10 svarų svorio, lipi-

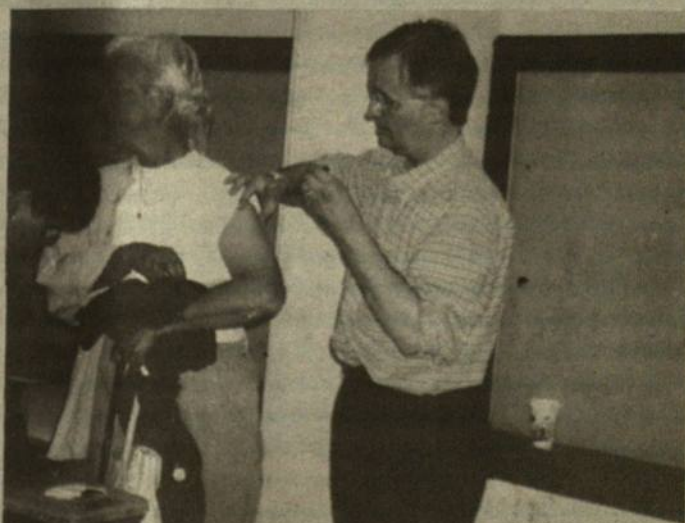
mas laiptais aukštyn be sustojimo pailsėti ir ketvirčio mylios ėjimas. Nuostabūs rezultatai buvo 80-mečiams ir vyresniems. Tarp jų rasta, kad regėjimas – 73% (pakilo nuo 64.8%); kilnojimas – 59% (pakilo nuo 48.5%); lipimas aukštyn – 59.4% (pakilo nuo 52.8%) ir vaikščiojimas – 64.1% (pakilo nuo 58.5%).

ANTKLODŽIŲ RINKLIAVA

Šv. Vincento Pauliečio draugija pranešė, kad po sekmingos Antklodžių sekmadienio rinkliavos, įvykusios spalio 10-11 d., šv. Jurgio parapijai paskirtos 204 antklodės, 30 komplektų paklodžių ir pagalvių užvalkalų ir 30 dėžių rankšluosčių. Visa tai gruodyje reikės išdalinti vargšams parapijos Šalpos centre. Ger. J.

JIE BUS SVEIKESNI

Spalio 17-18 d. savaitgalį šv. Jurgio parapijoje buvo paskiepyti nuo gripo 57 jos nariai. Jie bus sveikesni ateinančią žiemą. Parapija dėkinga dr. Antanui Bacevičiui ir dr. Linui Vaitkui už jų dosnumą, nemokamai skiepijant parapijiečius. Ger. J.

Nemokami skiepai nuo gripo šv. Jurgio parapijoje.
G. Juškėno nuotr.

ŠALFASS-gos

METINIO VISUOTINIO SUVAŽIAVIMO,
kuris įvyks 1998 m. lapkričio 21 d., šeštadienį,
11:00 v.r., Lietuvų namuose, 877 East 185th Street,
Cleveland, Ohio, tel. 216-531-2131
DARBOTVARKĖ

1. Suvažiavimo pradžia.
2. Prezidiumo ir mandatų komisijos sudarymas.
3. Darbotvarkės priėmimas.
4. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
5. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
6. 1999 m. ŠALFASS-gos varžybų programos ir kalendorius.
7. Einamieji reikalai:
 - a) sporto grupių organizavimas mažesnėse vietovėse bei periferijoje;
 - b) sportinės spaudos reikalai;
 - c) ŠALFASS-gos ryšiai su Lietuvos sporto institucijomis;
 - d) ŠALFASS-gos sporto archyvinės medžiagos reikalai;
 - e) ŠALFASS-gos administraciniai reikalai;
 - f) kiti einamieji reikalai.
8. Pasiūlymai dėl ŠALFASS statuto pakeitimų.
Pietų pertrauka – 2:30 - 3:30 val. p.p.
9. Pranešimai ir diskusijos dėl II LTO ir VI PLSŽ. Pradinė informacija, diskusijos bei pasiūlymai dėl III LTO ir VII PLSŽ, numatytų 2002 metais Lietuvoje.
10. Pranešimai žodžiu bei raštu:
 - a) Centro Valdybos pirmininko, gen. sekretoriaus, išdinininko ir kt. Diskusijos;
 - b) Lietuvių Sporto fondo apyskaita. Diskusijos;
 - c) Lietuvių bendruomenės atstovų;
 - d) sporto apygardų: Kanados, Rytų, Vid. Vakarų;
 - e) sporto šakų bei kitų komitetų (pageidautina raštu): krepšinio, tinklinio, lengvosios atletikos, plaukimo, lauko teniso, stalo teniso, šaudymo, slidinėjimo, ledo ritulio, kėgliavimo, golfo, raketbolo, softbolo/beisbolo, futbolo (soccer), šachmatų ir kt. 1998 m. žaidynių ir pirmenybių vykdytojai savo pranešimus sujungia su atitinkamų šakų komitetų pranešimais;
 - f) ŠALFASS-gos Garbės teismo.
 - g) ŠALFASS-gos revizijos komisijos.
11. Diskusijos dėl pranešimų.
12. ŠALFASS-gos Centro valdybos, revizijos komisijos ir Garbės teismo rinkimai.
13. Naujos Centro valdybos žodis.
14. Klausimai ir sumanymai.
15. Suvažiavimo pabaiga.

P.S. Norinčius darbotvarkę papildyti, prašome savo pageidavimus pranešti Centro Valdybos pirmininkui Audriui Šileikai: 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843.

ŠALFASS-gos CENTRO VALDYBA

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens šventė.
- LAPKRIČIO 15 d., sekmadienį, 4 v.p.p. Dievo Motinos parapijos kavinėje – Vacio Kavaliūno novelių knygos "Šauksmas" pristatymas. Rengia "Korp! Giedra".
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.
- LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.
- GRUODŽIO 12 d. nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "At-eities" klubas.
- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

1999 metai

• BALANDŽIO 17 d., Lietuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.

• GEGUŽĖS 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende, (Cleveland, Ohio). Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

"GIRIŲ AIDO" AIDAI

Rašytoja Aurelija M. Balašaitienė ir "Girių aido" meno vadovas, poetas bei kompozitorius Antanas Paulavičius.

J. Jasaičio nuotr.

KVIEČIAME APLANKYTI

• Lapkričio 12 d. 9:30-11:30 v.r. ir 1:30-3:30 v.p.p. – nemokamas ikimokyklinio amžiaus vaikų regėjimo ir suaugusių gliaukomos tikrinimas. Cleve Sight Center: Preschool Vision & Adult Glaucoma Screening. 1909 East 101 st St. Registruotis iš anksto. Tel. 216 /791-8118, ext. 220.

• Lapkričio 12 d. 10 v.r. – Nemokamas pranešimas apie "Medicare" patarnavimus. Meridia Huron Hospital: "Your Choises under Medicare". 13951 Terrace Rd. Tel. 216/430-8432.

• Lapkričio 13 d. 7:30 v.v. – antropologo Pat Shipman paskaita "Paukščio skri-

dimas". The Origin of Bird Flight. Cleveland Museum of Natural History, 1 Wade Oval Dr., University Circle. Tel. 1-800/317-9155.

• Lapkričio 14 d. 10-11:30 v.r. – poros mylių iškyla South Chagrin parko geologijai pažinti. South Chagrin Geology. Squaw Rock Picnic Area. Miles Rd. Tarp Rt. 91 & Chagrin River Rd., Bentleyville. Te. 440/247-7075.

• Lapkričio. 14 - 15 d. 10 v.r. – 6 v.v. – 1998 m. kalėdinis išpardavimas. Fairview Hospital: "Christmas Shoppe 98". Wagner's Country Inn, 30855 Center Ridge Rd., Westlake. Tel. 216/476-

MŪSŲ SVEČIAI

Koncerto rengimo komiteto narys dr. Vytautas Maurutis ir "Girių aido" dainininkas, buvęs partizanas Antanas Lukša.

7212.

• Lapkričio 15 d. 2-4 v.p.p. – poros valandų trukmės iškyla tema "Ką dabar veikia stirnos?" "What are the Deer Doing Now?" Mill Stream Run Reserv. Tarp Rt. 42 & Rt. 82, Strongsville, Royalview Picnic Area. Tel. 440/734-6660.

• Lapkričio 17 d. 4 v.p.p. – nemokamas pranešimas apie "Medicare" patarnavimus. Meridia Hillcrest Hospital: "Your Choice under Medicare". 6780 Mayfield Rd. Tel.216/430-8432.

• Lapkričio 19 d. 12-1:30 v.p.p. – Rotary Club of Cleve: William B. Summers, Jr. University Club, 3813 Euclid Ave. Tel. 216/391-1141.

• Lapkričio 20 d. 7 v.v. – vyno ragavimo vakaras. Brandywine Ski Resort: "Nouveau Night Wine Tasting". 1146 W.Highland Rd., Sagmore Hills. Tel. 330/467-2242, ext. 3024.

• Lapkričio 22 d. 1-4:30 v.p.p. – Amerikos indėnų šventė. Festival of American Indian. Rocky River Nature Center, 24000 Valley Pkw., North Olmsted. tel.440/734-6660.

Kviečiame į VINCO GELGOTOS

VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.

[vairus stilius – pagal pageidavimą.

Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30

iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.

687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

Ohio Lithuanians congratulate the Nov. 3rd election winners, the long-time supporters of the Lithuanians and DIRVA:
GEORGE V. VOINOVICH – U.S. Senate
ROBERT TAFT, Governor of Ohio
 and wish them the best representing their beloved people of Ohio and the U.S.A.

George Voinovich ir Bob Taft tarp savo rėmėjų ir šeimos narių. *V. Stankaus nuotr.*

LB Klyvlendo apylinkės vicepirmininkas dr. V. Stankus sveikina Bob Taft, išrinktą Ohio valstijos gubernatoriumi.

Gražina Kudukienė (kairėje) sveikina Hope Taft – Ohio valstijos naujojo gubernatoriaus žmoną, energingą kovotoją prieš narkotikų platinimą.

Ivairių tautybių atstovai – G. Voinovich ir Bob Taft rėmėjai: ukrainiečių bendruomenės nariai – Bill Liscynsky ir Andy Fedynsky, latvių – Eriks Ievinš, gubernatoriaus padėjėjas tautybių reikalams A. Pust ir vengrų bendruomenės atstovė Kathy Kapossy-Palasics. *V. Stankaus nuotr.*

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
 dėl platesnės informacijos ir telefoninio
 pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALLBACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje,
 Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr.
 ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.
 Užsisakykite amerikietiško maisto kompleksus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
 639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

SAVI
PAS SAVUS !
 ✖✖✖✖✖✖✖✖
KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ !

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
 ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
 penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
 šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
 sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000